

FORSVARET

Forsvarets mediesenter

KANTAR PUBLIC

Forsvarets innbyggerundersøkelse 2022

FORSVARETS INNBYGGERUNDERSØKELSE 2022

1.	Hovedfunn	4
2.	Om rapporten	5
3.	Inntrykk av Forsvaret	6
3.1	Inntrykk	6
3.2	Forsvarets evne til å operere med andre	14
3.3	Nødvendighet av Forsvaret	16
4.	Forsvaret i media	18
5.	Trusselbilde og forsvarsevne.....	21
5.1	Trusselvurdering	21
5.2	Bidragsevne og oppgavehåndtering	25
6.	NATO	30
6.1	Syn på NATO	30
6.2	Norge og NATO	31
7.	Forsvarets enheter	34
8.	Norske soldater	39
9.	Verneplikt.....	40
10.	Utdanning og karriere i Forsvaret	42
10.1	Utdanning.....	42
10.2	Jobb	43
11.	Rekvisisjonsordningen	45
	Vedlegg	47
	Vedlegg 1: Kjennskap: Totalforsvaret.....	48
	Vedlegg 2: Tilknytning og erfaring.....	49
	Vedlegg 3: Om undersøkelsen.....	52
	Bakgrunn og formål.....	52
	Utvalg og målgruppe.....	52
	Vekting og representativitet	53
	Feilmarginer	53
	Gjennomføring	54

Tabeller

Tabell 1 Korrelasjonsanalyse med overordnet inntrykk av Forsvaret.....	8
Tabell 2 Uvektet og vektet utvalg, samt avvik fra populasjon.	53
Tabell 3 Feilmarginer i et uendelighetsunivers	54

Figurer

Figur 1. Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av det norske Forsvaret? (Q1).....	6
Figur 2 Overordnet inntrykk: 2011-2022	7
Figur 3 Hvor interessert er du i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre? (Q2).....	9
Figur 4 Hvor godt eller dårlig mener du at du er kjent med Forsvarets oppgaver? (Q24).....	9
Figur 5 Hvor godt eller dårlig mener du at du er kjent med Forsvarets oppgaver?	10
Figur 6 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvaret på følgende områder (Q6)	11
Figur 7 Inntrykk av Forsvaret på ulike områder: 2011-2022	12
Figur 8 Hvor godt eller dårlig synes du hver av disse passer på Forsvaret? (Q7).....	13
Figur 9 Verdier/egenskaper: 2011-2022	14
Figur 10 Forsvarets evne til å operere med andre	14
Figur 11 «Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvarets evne til å operere...».	15
Figur 12 Hvor nødvendig mener du det er for Norge å ha et forsvar i dagens situasjon? (Q21).	16
Figur 13 Hvor nødvendig mener du det er at Forsvaret blir styrket de neste tre årene?	17
Figur 14 Kan du nevne en sak eller et tema som du spesielt har lagt merke til den siste tiden? (Q28)	18
Figur 15 Vil du si at dette var en positiv eller negativ sak for Forsvaret? (Q29) Basert på først nevnte sak.	19
Figur 16 Kan du nevne en sak eller et tema som du spesielt har lagt merke til den siste tiden? (Q28)	20
Figur 17 Hvor bekymret er du for følgende trusler mot nasjonal sikkerhet? (Q8)	21
Figur 18 Trusselvurdering: 2011-2022	23
Figur 19 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvarets bidragsevne til å møte disse truslene? (Q10)	25
Figur 20 Forsvarets bidragsevne: 2011-2022.	26
Figur 21 Hvor godt eller dårlig mener du Forsvaret løser/vil kunne løse følgende oppgaver? (Q4).....	27
Figur 22 Forsvarets oppgavehåndtering: 2011-2022	29
Figur 23 Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av NATO? (Q13_copy_1)	30
Figur 24 Hvor god eller dårlig kjennskap har du til NATOs formål? (Q11_copy_1)	31
Figur 25 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? (Q31)	32
Figur 26 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Andel ganske/helt enig 2018-2021 (Q31).....	32
Figur 27 Hvor positiv eller negativ er du til at andre Nato-land trener og øver i Norge? (Q33)	33
Figur 28 Hvor godt kjenner du Forsvarets ulike enheter? (Q25)	35
Figur 29 Kjennskap til Forsvarets enheter: 2011-2022	36
Figur 30 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av de ulike enhetene i Forsvaret? (Q27)	37
Figur 31 Inntrykk av Forsvarets enheter: 2011-2022	38
Figur 32 Hvor godt eller dårlig synes du følgende beskrivelser passer på norske soldater? (Q20)	39
Figur 33 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? (Q11)	40
Figur 34 I hvilken grad vil du anbefale en gutt/jente å gjennomføre førstegangstjeneste? (Q14/Q15).....	41
Figur 35 Hvis du skulle anbefale en utdanning i dag, hvor attraktivt med en utdanning i Forsvaret? (Q18).....	42
Figur 36 Hva er ditt inntrykk av hvor godt eller dårlig disse utsagnene passer for Forsvaret? (Q19)	43
Figur 37 Forsvaret som arbeidsplass: 2011-2022.....	44
Figur 38 Kjenner du til rekvisisjonsordningen	45

Figur 39 I hvilken grad støtter du rekvisisjonsordningen?	46
Figur 40 Hvor godt kjenner du til totalforsvaret (samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunnet)?	48
Figur 41 Hvor får du informasjon om Forsvaret fra? (Q3).....	49
Figur 42 I hvilken sammenheng har du erfaring med/vært i kontakt med Forsvaret? (Q35)	50
Figur 43 Når var du sist i kontakt med Forsvaret? (Q36)	51
Figur 44 Antall respondenter fordelt på fylker	52

1. Hovedfunn

Årene 2020 og 2021 viste et historisk godt inntrykk av Forsvaret blant Norges innbyggere, i kontrast til resultatene fra de foregående årene. Året 2022 er spesielt. I perioden undersøkelsen har pågått har det vært flere negative mediasaker om Forsvaret. I starten av feltperioden publiserte VG en sak om «snikfilming i dusjen». Midt i feltperioden kom NRK med flere varslingsaker. Som bakteppe til undersøkelsen, er også gjennomføringen av NATO-øvelsen Cold Response og ikke minst Ukrainakrigen, hvor en lang rekke av Forsvarets ansatte har vært benyttet som ekspertkommentatorer.

År	Godt inntrykk av Forsvaret	Positiv omtale i media
2011	60 %	
2012	64 %	33 %
2013	64 %	36 %
2014	65 %	44 %
2015	64 %	33 %
2016	52 %	18 %
2017	56 %	27 %
2018	59 %	34 %
2019	56 %	15 %
2020	68 %	45 %
2021	69 %	28 %
2022	66 %	24 %

Utviklingen i inntrykket, har tidvis blitt sett i sammenheng med innbyggernes oppfattelse av mediasaker relatert til Forsvaret. I 2020 var omtalen av Forsvaret i media, historisk sett, svært positiv. I 2021 og 2022 vurderes medieomtalen vesentlig mindre positiv. Ikke desto mindre spiller den negative medieomtalen i begrenset grad inn på de viktigste parameterne i undersøkelsen. Befolkningens inntrykk av Forsvaret er nesten på nivå med fjoråret. Siden 2011 er det kun i to årganger at inntrykket har vært bedre enn i år (2020 og 2021). Andelen som mener det er nødvendig for Norge å ha et forsvar i dagens situasjon, er historisk høy. Det samme gjelder støtten til NATO. Støtten til vernepliktsordningen og rekvisisjonsordningen er også høy blant innbyggerne.

Forsvaret anses som en høyteknologisk virksomhet av stadig flere, og en økende andel har også inntrykk av at Forsvaret evner å møte nye sikkerhetsutfordringer. Synet på NATO og norsk NATO-medlemskap er positivt blant flere enn i tidligere årganger av Innbyggerundersøkelsen.

2. Om rapporten

Denne rapporten tar utgangspunkt i de mest sentrale spørsmålene i undersøkelsen¹. Rapporten presenterer funn på landnivå grafisk, og kommenterer eventuelle nedbrytninger i tekst.

Rapporten er kategorisert etter temaområder:

- Inntrykk av Forsvaret (kap. 3)
- Forsvaret i media (kap. 4)
- Trusselbilde og forsvarsevne (kap. 5)
- NATO (kap. 6)
- Forsvarets enheter (kap. 7)
- Norske soldater (kap. 8)
- Verneplikt (kap. 9)
- Utdanning og karriere i Forsvaret (kap. 10)
- Rekvisisjonsordningen (kap. 11)

Gjennomsnittverdier

Noen av resultatene presenteres ved gjennomsnitt. Gjennomsnittsverdiene er beregnet uten «vet ikke». Hvilke snittverdier som korresponderer til hvilke verdier i den originale svarskaalen er oppgitt i tilhørende fotnoter. I de fleste tilfeller vil snittverdiene variere fra 1-5 eller 1-4 der 1 er lavt/negativt og 4/5 er høyt/positivt. Svarfordelingen (i prosent) blir likevel kommentert i teksten for årets resultater.

Grafikken har varierende og tilpassede skalaer, for å tydeliggjøre endringer. Hvor store endringene er, må derfor ses i sammenheng med verdiene. Hvor store endringene er, blir kommentert i tekst.

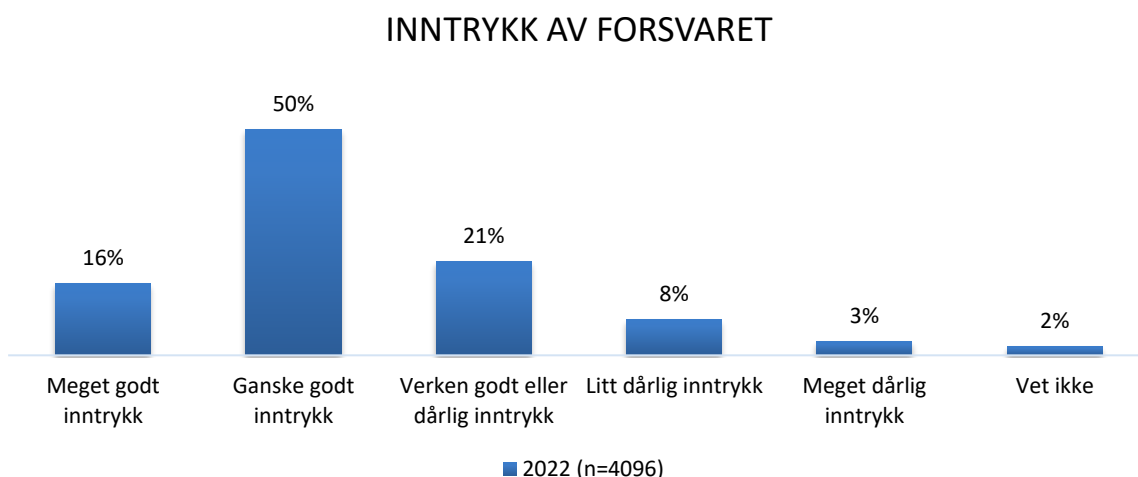
Snittverdiene gir et samlet uttrykk for bevegelser i svarene. At snittverdien er den samme betyr ikke at svarfordelingen er lik. Eksempelvis kan holdninger til en påstand være mer polarisert (relativt mange svarer på ytterpunktene av skalaen) sammenlignet med holdninger til en annen påstand. Likevel kan snittverdien være den samme for begge påstander. Derfor presenteres svarfordelinger og snittverdier.

¹ Bakgrunnsvariabler fra undersøkelsen er presentert i vedlegg.

3. Inntrykk av Forsvaret

3.1 Inntrykk

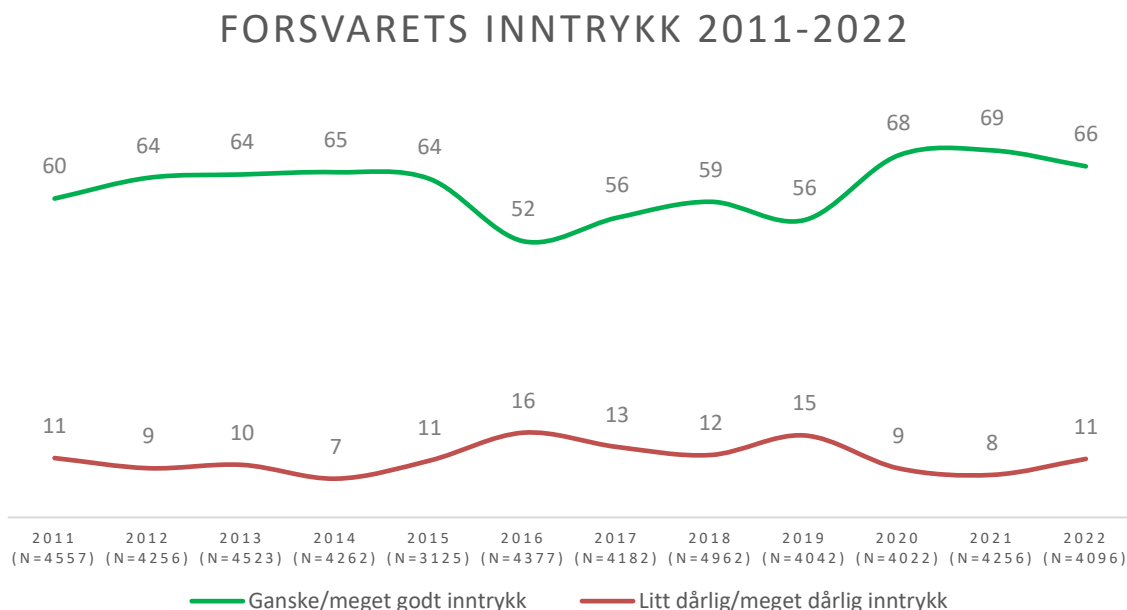
Figur 1. Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av det norske Forsvaret? (Q1)

I underkant av 7 av 10 (66 %) av innbyggerne har et godt inntrykk av Forsvaret. Rundt 2 av 10 har et meget godt inntrykk (16 %), og nøyaktig halvparten av befolkningen har et ganske godt inntrykk av Forsvaret. 21 prosent har verken et godt eller dårlig inntrykk, og 11 prosent har et dårlig inntrykk. 2 prosent svarer at de ikke vet.

Inntrykket av Forsvaret er noe bedre hos kvinner (69 %) enn hos menn (63 %). Inntrykket varierer noe mer med hvor innbyggerne bor, men heller ikke på fylkesnivå er forskjellene store. Innbyggere fra Innlandet (74 % godt inntrykk), Troms (72 %) og Trøndelag (71 %) har best inntrykk av Forsvaret. Rogaland (59%), Finnmark (59%) og Møre og Romsdal (61%) har lavest andel av innbyggere med godt inntrykk av Forsvaret. Som den seneste årene, ser vi også i år små forskjeller mellom de yngste og eldste innbyggerne. 71 prosent av de eldste (over 60 år) har et godt inntrykk, 64 prosent av de yngste (under 30 år) har et godt inntrykk.

Figur 2 Overordnet inntrykk: 2011-2022

Årets undersøkelse viser at de to siste årenes forbedringen i Forsvarets inntrykk holder seg i 2022, tross en liten nedgang på tre prosentpoeng sammenlignet med 2021. Årets resultat er det tredje sterkeste inntrykket som er målt siden målingen startet i 2011.

Fra 2012 til 2015 hadde i overkant av 60 prosent av befolkningen et godt inntrykk av Forsvaret. Det mest dramatiske skiftet i perioden målingene har blitt gjort, var nedgangen fra 2015 til 2016. Nedgangen den gang ble knyttet til omfanget av negative mediesaker om Forsvaret. Siden 2016 har inntrykket blitt styrket frem til 2018, med en svak nedgang året etter. Inntrykksendringen de siste tre årene har tydelige positive tendenser.

I tillegg til at mange har et godt inntrykk av Forsvaret, er det også relativt få som har et dårlig inntrykk. Sammenlignet med fjoråret, er det likevel 3 prosentpoeng flere som har et dårlig inntrykk. I 2022 er det omtrent 1 av 10 som har et dårlig inntrykk (11 %).

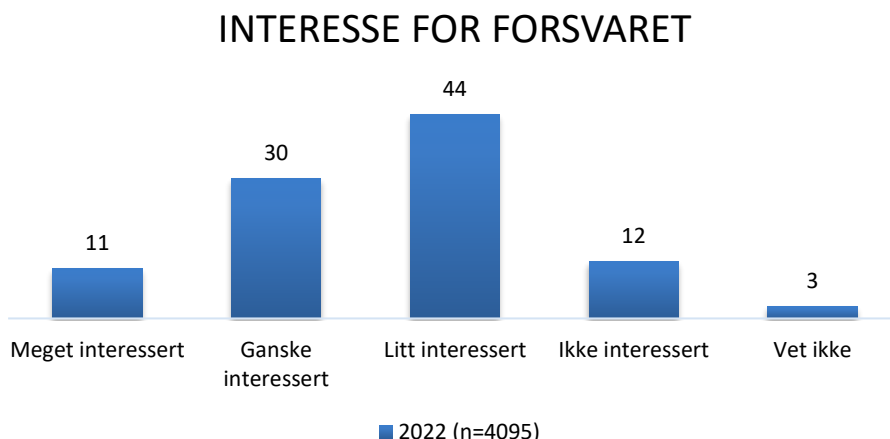
Gjennom korrelasjonsanalysen i tabell 3 (på neste side), ser vi at Forsvarets inntrykk (overordnet inntrykk) henger sterkt sammen med vurdering av Forsvarets verdier/egenskaper, oppgavehåndtering og våpengrener av Forsvaret på ulike områder. Vurderinger av norske soldater, Forsvarets bidragsevne og oppfattelsen av Forsvarets samarbeid henger også sammen med inntrykket (overordnet inntrykk). Øvrige sammenhenger er relativt svake, dog signifikante, som for eksempel sammenhengen mellom inntrykket og vurdering av medieomtale, nødvendigheten av forsvar og alliert trening. Øvrige sammenhenger er svake/ikke nevneverdige. Sammenhengene har ikke endret seg nevneverdig sammenlignet med fjoråret.

Tabell 1 Korrelasjonsanalyse med overordnet inntrykk av Forsvaret²

Spørsmål / spørsmålssett	Korrelasjon
Verdier/egenskaper	0,67
Oppgavehåndtering	0,65
Våpengrener	0,62
Bidragsevne	0,54
Samarbeid	0,54
Norske soldater	0,53
Inntrykk	0,52
Vurdering av medieomtale	0,38
Nødvendigheten av forsvar	0,31
Alliert trening	0,30
Interesse for Forsvaret	0,20
Norge bør bistå andre NATO-land	0,18
Medlemskap i NATO gjør det mindre aktuelt å angripe Norge	0,18
Andre NATO-land bør bistå Norge	0,18
Kjennskap Forsvarets oppgaver	0,14
Trusselvurdering	0,11

² Korrelasjonsanalysen består av bivariate korrelasjoner. Alle korrelasjoner er signifikante på $p < 0,01$ -nivå. «Verdier/egenskaper» er en samlet indeks for Q7, «Inntrykk» er en samlet indeks for Q6, «Oppgavehåndtering» er en samlet indeks for Q4, «Bidragsevne» er en samlet indeks for Q10, «Norske soldater» er en samlet indeks for Q20, «Forsvarets enheter» er en samlet indeks for Q27, «Trusselvurdering» er en samlet indeks for Q8, «Våpengrener» er en samlet indeks for Q27, «Samarbeid» er en samlet indeks for Samarbeid#. Alle indeksene er basert på samtlige delspørsmål, der vet ikke er ekskludert. Andre variabler: Alliert trening (Q33), Interesse for Forsvaret (Q2), Nødvendighet av forsvar (Q21), Medlemskap i NATO gjør det mindre aktuelt å angripe Norge (Q31_6), Norge bør bistå andre NATO-land (Q31_4), Andre NATO-land bør bistå Norge (Q31_5), Kjennskap Forsvarets oppgaver (Q24), Vurdering av medieomtale (Q29), inntrykk av NATO (Q13_copy). Desto mer positiv/høy verdi på disse spørsmålene, desto bedre inntrykksvurdering har innbyggerne.

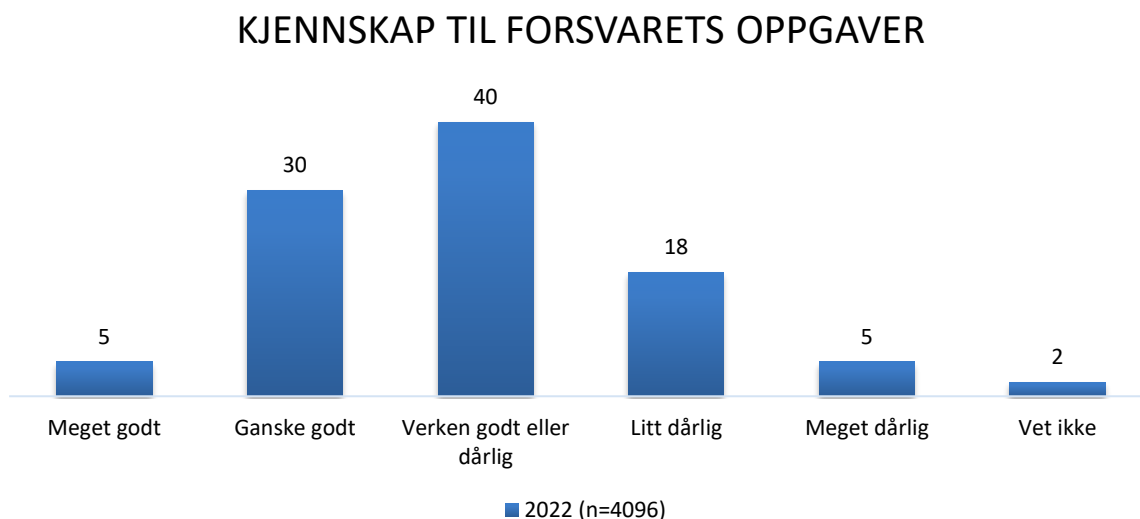
Figur 3 Hvor interessert er du i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre? (Q2)

41 prosent er ganske- eller meget interessert i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre (mot 39 % i 2021). Den høyeste andelen av innbyggerne er litt interessert (44 %), mens 12 prosent svarer at de ikke er interessert. Interessen for spørsmål som har med Forsvaret å gjøre, har vært svært stabil de siste 10 årene (39 – 41 %), med unntak av 2014 hvor det var lavere interesse (34 %) og 2020 hvor det var en noe høyere interesse (43 %).

Det er fortsatt menn som er klart mest interesserte (54 % av menn er ganske/meget interesserte, mot 27 % av kvinner). Vi finner ikke store forskjeller i interesse for Forsvaret mellom de ulike aldersgruppene. Interessen er klart høyest blant innbyggere i Finnmark, hvor 57 prosent svarer at de er meget- eller ganske interessert, etterfulgt av Nordland hvor 47 prosent svarer at de er (meget eller ganske) interessert. Interessen er lavest blant innbyggere i Oslo, Rogaland og Vestland, samtlige tre fylker med 34 prosent.

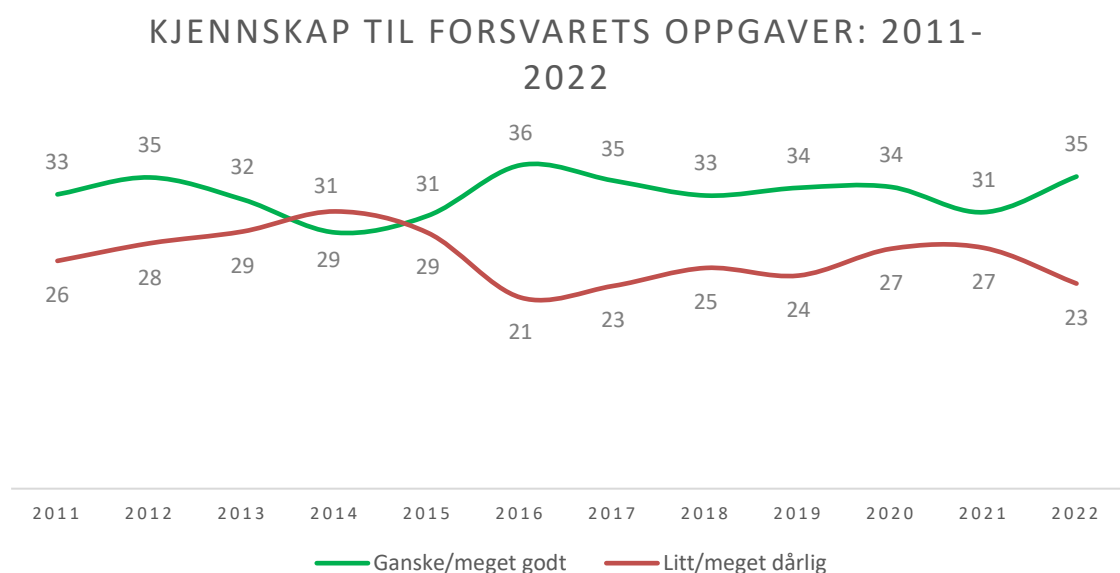
Figur 4 Hvor godt eller dårlig mener du at du er kjent med Forsvarets oppgaver? (Q24)

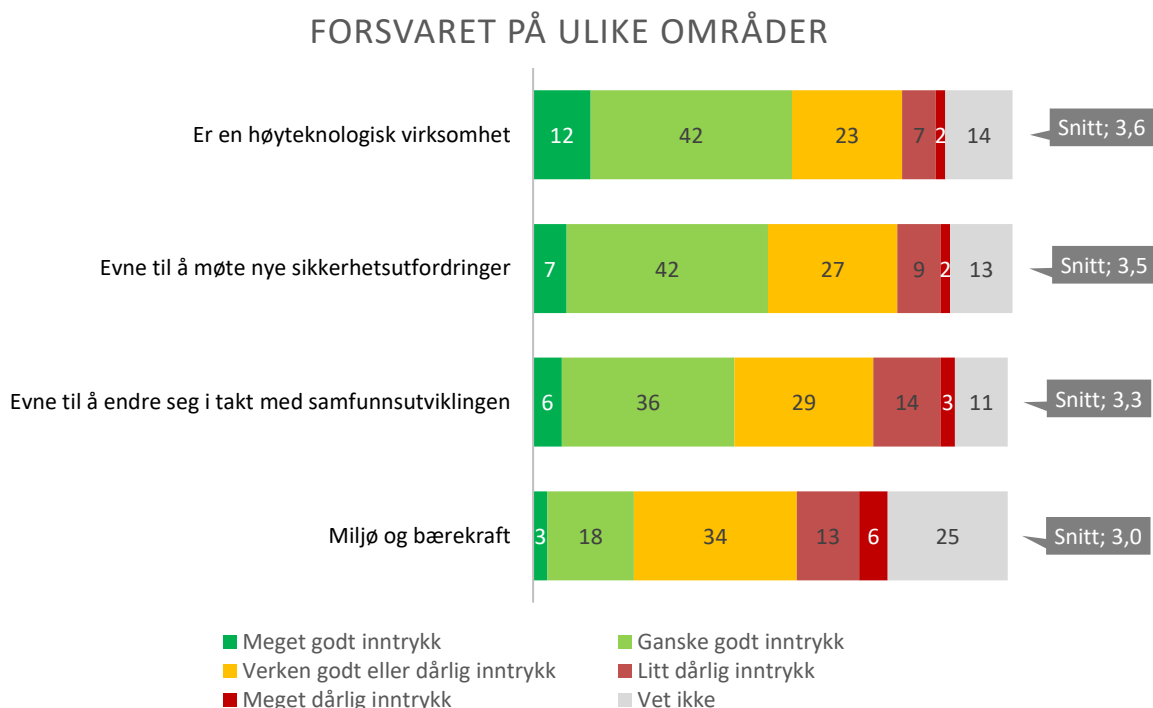
35 prosent er godt kjent med Forsvarets oppgaver, 4 av 10 vurderer seg som verken godt eller dårlig kjent, og i overkant av 2 av 10 (23 %) er dårlig kjent med Forsvarets oppgaver. Resultatet er en økning på fire prosentpoeng, sammenlignet med fjorårets resultat. Kjennskapen er vesentlig større blant menn (52%), og har sterk sammenheng med interesse for Forsvaret.

Kjennskapen til Forsvarets oppgaver opplevde en svak nedgang i 2013 og 2014 sammenlignet med 2011 og 2012. Deretter har kjennskapen økt frem til 2016 som et toppunkt. Andelen som sier at de kjenner godt til Forsvarets oppgaver har vært 1-5 prosentpoeng lavere etter 2016, men i 2022 er altså andelen med kjennskap nesten tilbake på 2016-nivå. Ikke desto mindre, kjennskapen må betraktes som relativt stabil gjennom hele måleperioden.

Figur 5 Hvor godt eller dårlig mener du at du er kjent med Forsvarets oppgaver?

Figur 6 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvaret på følgende områder (Q6)³

Befolkningen har best inntrykk av Forsvaret når det kommer til å være en høyteknologisk virksomhet. Over halvparten (54 %) har et godt inntrykk av Forsvaret på dette området, samtidig som få (9 %) har dårlig inntrykk. Det er heller ikke mange som har et dårlig inntrykk av Forsvarets evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer (11 %), men ikke like mange har et godt inntrykk (49 %). I overkant av 4 av 10 har godt inntrykk av Forsvarets evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen (43 %). 17 % har et dårlig inntrykk.

I 2022 er «miljø og bærekraft» inkludert som nytt område i Innbyggerundersøkelsen. 22 prosent har et godt inntrykk av Forsvaret med tanke på miljø og bærekraft, mens 19 prosent har et dårlig inntrykk. 6 av 10 svarer enten vet ikke eller at de ikke tar stilling til denne påstanden.

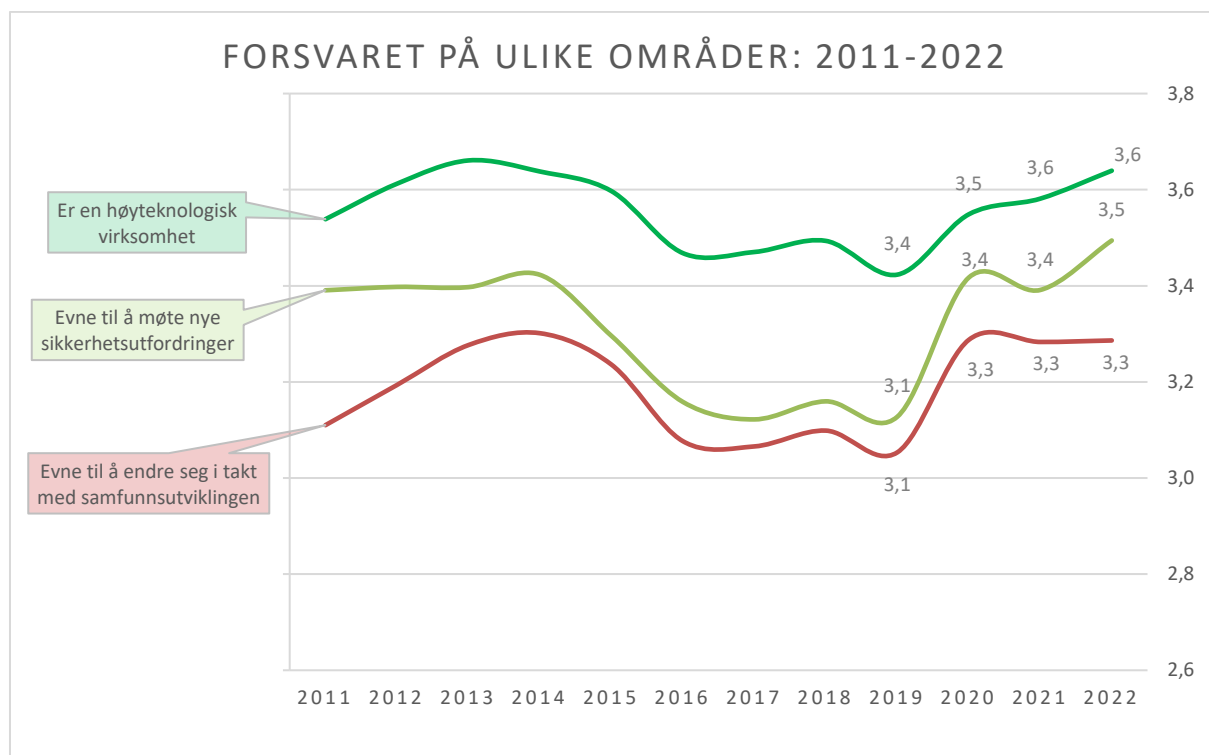
Det er små aldersforskjeller i vurderingen av Forsvaret på disse områdene. Vi ser tendenser til at det er flere blant de yngste (under 30 år) som tar stilling til påstandene. De er både høyest andel blant de som har et godt inntrykk og dårlig inntrykk. Det vil si at de er en lavere andel som svarer vet ikke og «verken eller». Særlig gjelder dette området miljø og bærekraft hvor nesten 3 av 10 svarer at de har et dårlig inntrykk og 25 prosent har et godt inntrykk. Vurderingen av hvorvidt Forsvaret er en høyteknologisk virksomhet varierer lite med alder. Menn har også bedre inntrykk av Forsvaret som

³ Snittverdier: 1=Meget dårlig inntrykk, 5=Meget godt inntrykk. Området «kompetanse og fagkunnskap» er byttet ut med «miljø og bærekraft» i årets innbyggerundersøkelse.

høyteknologisk virksomhet enn kvinner, primært fordi flere kvinner er usikre (6% av menn svarer «vet ikke». 22% av kvinner). Dette gjelder også i de andre områdene.

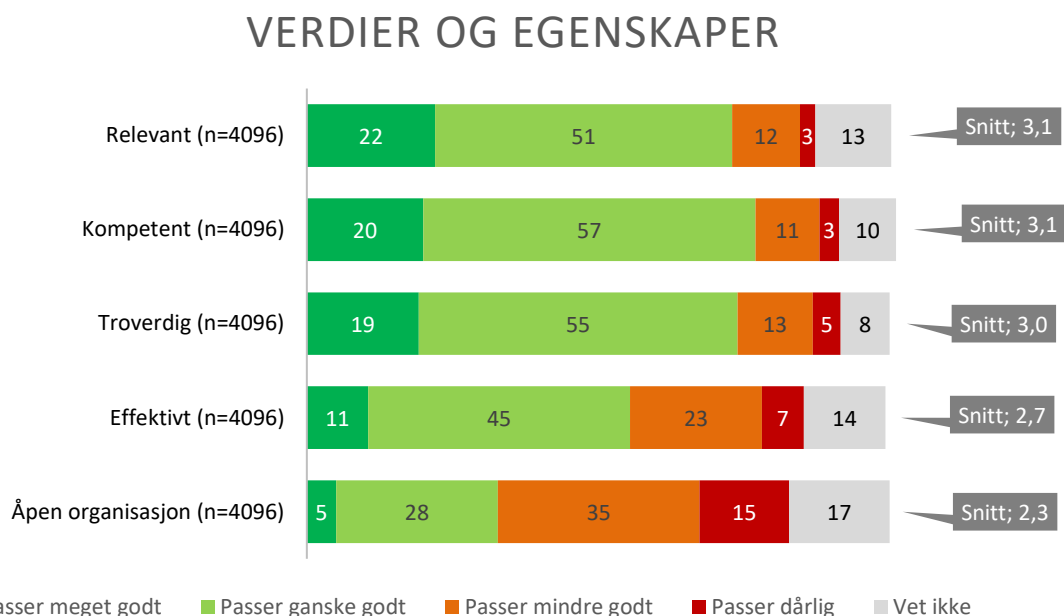
Historisk har innbyggernes inntrykk av Forsvaret på disse områdene variert noe. I perioden 2011-2014 var inntrykket svakt stigende, mens inntrykket falt på samtlige områder i 2016. I perioden fra 2016 - 2019 var inntrykket stabilt på et lavere nivå med 2019 som et bunnpunkt. Fra og med 2020 derimot har inntrykket bedret seg, særlig inntrykket av Forsvaret som en høyteknologisk virksomhet, men også inntrykket av Forsvarets evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer. Inntrykket av Forsvarets evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen har ligget stabilt de siste tre årene. Årets resultat er det beste på disse områdene siden toppåret 2013.

Figur 7 Inntrykk av Forsvaret på ulike områder: 2011-2022⁴

⁴ Området «Miljø og bærekraft» er målt for første gang i 2022 og er derfor ikke med i grafikken. Området «Riktig økonomistyring» er tatt ut, siden dette omfattes i forbindelse med omdømmespørsmål. Området «kompetanse og fagkunnskap» er tatt ut.

Figur 8 Nedenfor følger en del verdier/egenskaper. Hvor godt eller dårlig synes du hver av disse passer på Forsvaret? (Q7)⁵

Befolkningen mener jevnt over at «kompetent», «troverdig» og «relevant» er passende beskrivelser av Forsvaret. «Effektivt» passer middels godt. At Forsvaret skal være en åpen organisasjon mener de fleste ikke er passende.

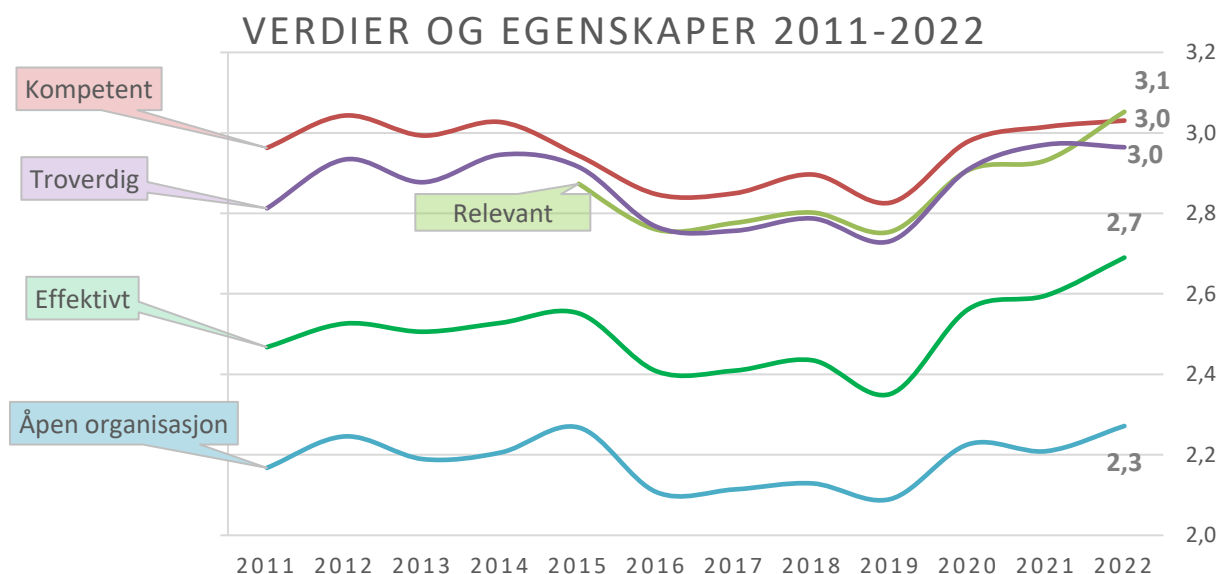
I overkant av 7 av 10 mener at «kompetent» (77 %) og «troverdig» (74%) er en beskrivelse som passer Forsvaret ganske/meget godt. Henholdsvis 14 og 18 prosent mener denne beskrivelsen passer mindre godt eller dårlig. I overkant av 7 av 10 (72 %) mener «relevant» passer godt for Forsvaret, mens 14 prosent mener det passer mindre godt eller dårlig. Når det gjelder «effektivt», svarer 56 prosent at denne beskrivelsen passer godt, mens 30 prosent mener det passer mindre godt / dårlig. 3 av 10 mener at «åpen organisasjon» passer godt, halvparten mener det passer mindre godt/dårlig.

Befolkningens oppfattelse av Forsvaret, etter disse egenskapene, har historisk vært stabil *relativt til hverandre* siden 2011. I år endres dette i tilfellet med verdien «relevant», som har sitt høyeste nivå gjennom hele måleperioden, og som går fra å være rangert som den tredje mest passende beskrivelsen i fjor, til å være den mest passende beskrivelsen i år, når vi måler de fem verdiene forholdsmessig.

I 2016 så vi en nedgang på samtlige verdier/egenskaper (nedgangen på kompetanse startet i 2015), mens egenskapene siden har holdt seg stabile. I 2019 så vi en antydning til noe svakere oppslutning om egenskapene, mens i 2020 styrket oppslutningen seg tydelig. Oppslutningen i 2021 var svært lik resultatet i 2020, før vi i 2022 igjen ser en ytterligere økning for alle verdier, med unntak av «troverdig» og «kompetent» som holder seg stabilt.

⁵ Snittverdier: 1=Passer dårlig, 4=passer meget godt.

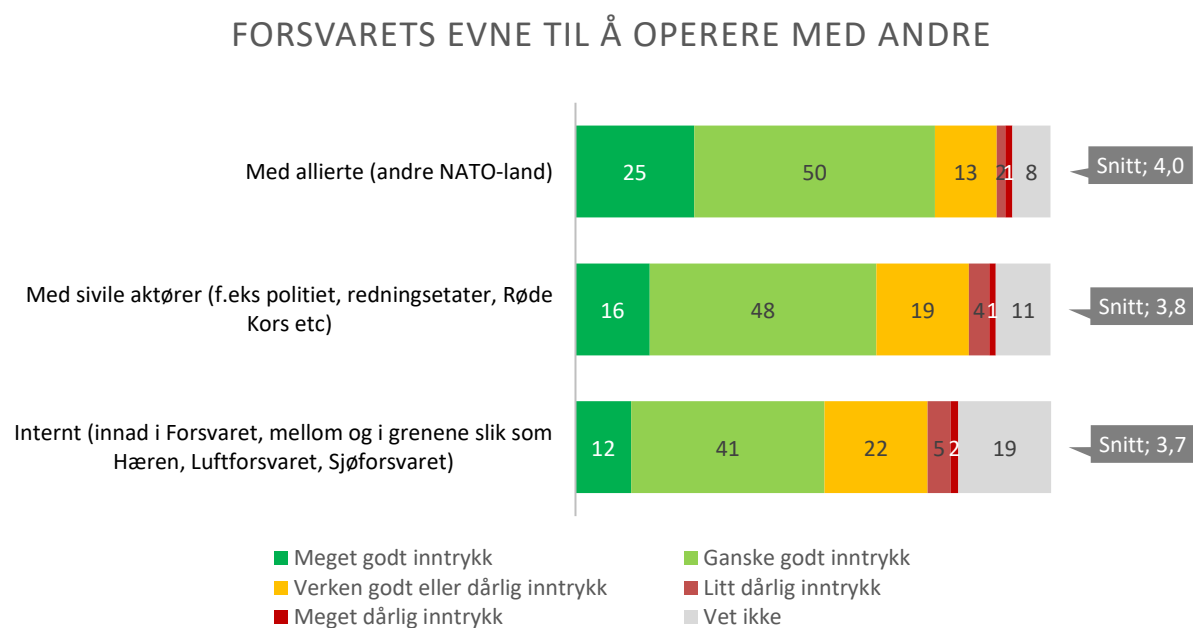
Figur 9 Verdier/egenskaper: 2011-2022

3.2 Forsvarets evne til å operere med andre

I årets innbyggerundersøkelse er det for andre gang gjennomført spørsmål om inntrykket befolkningen har av Forsvarets evne til å operere internt, og mot andre eksterne organisasjoner, som for eksempel politiet, redningsetater og Røde Kors, og med allierte, som andre NATO-land.

Figur 10 Forsvarets evne til å operere med andre

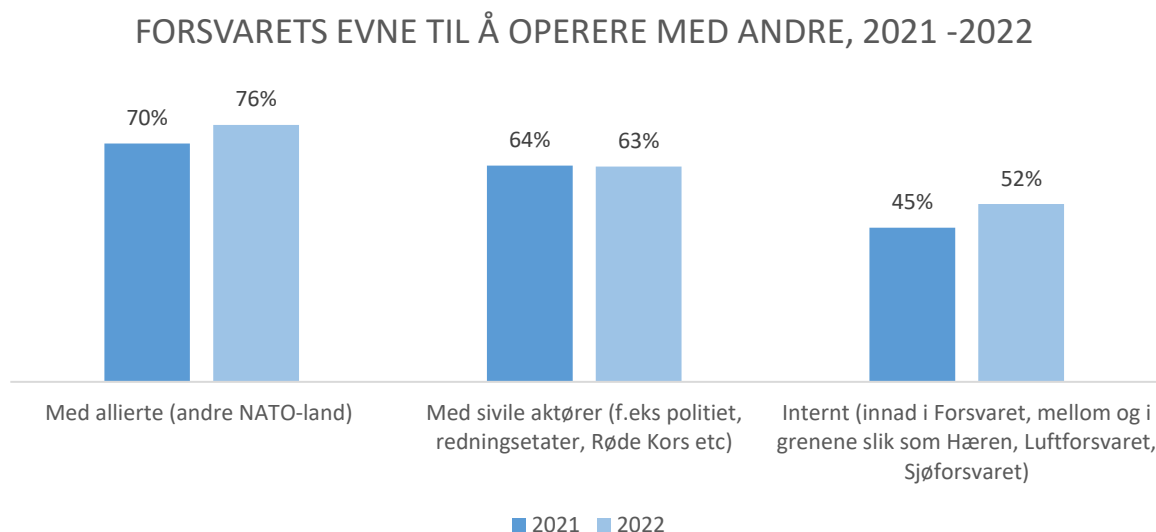

76 prosent av befolkningen har et godt inntrykk av Forsvarets evne til å operere med andre allierte NATO-land. Tre prosent har et dårlig inntrykk, og åtte prosent svarer «vet ikke». Over 6 av 10 (63 %) har et godt inntrykk av Forsvarets evne til å operere med sivile aktører som politiet, Røde kors og redningsetater. fem prosent har et dårlig inntrykk, mens 11 prosent svarer at de ikke vet. Når det gjelder internt i Forsvaret, er det i overkant av halvparten av befolkningen som har et godt inntrykk av dette (52 %). Her er imidlertid «vet ikke»-andelen høyere enn på de andre aktørene (19%). Syv prosent har et dårlig inntrykk av Forsvarets evne til å operere internt.

Vi finner mindre aldersforskjeller i inntrykk av evnen til å operere med andre. Imidlertid er det i underkant av 7 av 10 blant de under 30 år som har et godt inntrykk av evnen til å operere med allierte NATO-land (69%), tilsvarende er det over 8 av 10 blant de over 45 år. Vi finner heller ikke særlig store kjønnsforskjeller eller fylkesvise skiller i inntrykk av Forsvarets evne til å operere med andre.

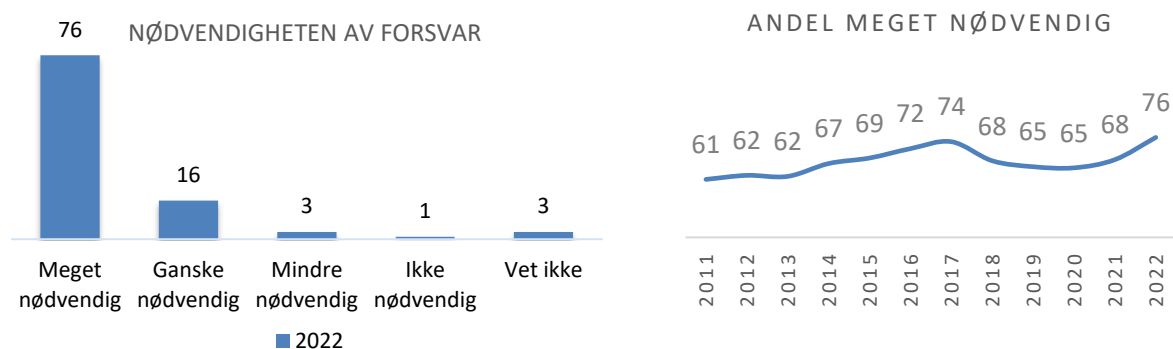
Sammenligner vi årets resultat mot fjorårets, ser vi at en tydeligere høyere andel av befolkningen har et godt inntrykk av Forsvarets evne til å operere internt, men også med allierte, som andre NATO-land. Inntrykket av evnen til å samarbeide med sivile aktører er på nivå med fjoråret.

Figur 11 «Forsvaret øver sammen med og utfører oppdrag både internt i- og mellom ulike grener, sammen med det sivile samfunnet og med allierte. Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvarets evne til å operere med andre».

3.3. Nødvendighet av Forsvaret

Figur 12 Hvor nødvendig mener du det er for Norge å ha et forsvar i dagens situasjon? (Q21) t.v. og andel meget nødvendig: 2011-2022 t.h.

Nesten 8 av 10 (76 %) mener at det er meget nødvendig å ha et forsvar i dagens situasjon. Dette er det høyeste nivået som er målt gjennom hele måleperioden. I underkant av 2 av 10 (16 %) mener det er ganske nødvendig. Svært få mener det er mindre nødvendig eller at det ikke er nødvendig (4%).

I perioden 2011-2017 steg andelen som mente det var meget nødvendig med et forsvar i Norge. Imidlertid falt denne andelen noen i årene etter. I 2022 finner vi altså det høyeste nivået målt. Andelen som mener et forsvar i Norge er meget nødvendig, øker med åtte prosentpoeng sammenlignet med 2021, og 15 prosentpoeng sammenlignet med 2011.

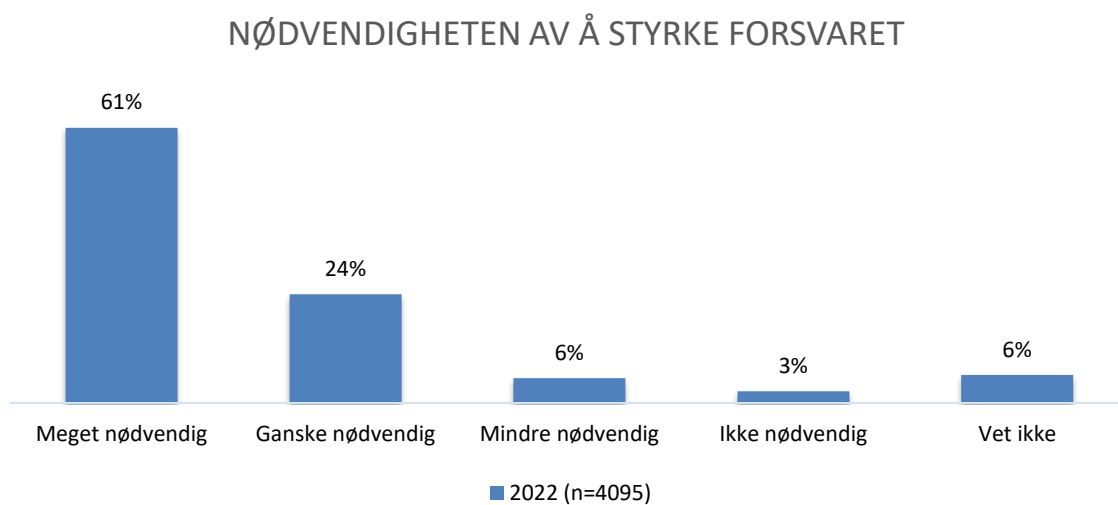
Andelen som mener at det er meget nødvendig øker med alder. Mens det er 59 prosent blant de under 30 år som mener det er meget nødvendig, er det hele 88 prosent blant de i alderen 60 år eller eldre. Ser vi på fylker er det lavest andel som mener det er meget nødvendig med forsvar i Oslo (67%) og høyest andel i Nordland, Troms, Finnmark og Innlandet (over 8 av 10 i alle fire fylker).

I årets innbyggerundersøkelse er spørsmålet «Mener du at Forsvaret blir styrket eller svekket i løpet av de neste tre årene?» byttet ut med «Hvor nødvendig mener du det er at Forsvaret blir styrket de neste tre årene?»

Over 6 av 10 mener at det er meget nødvendig at Forsvaret blir styrket de neste tre årene (61%). Inkluderer vi de som svarer ganske nødvendig, er andelen 85 prosent. Ni prosent mener det er mindre nødvendig eller ikke nødvendig i det hele tatt å styrke Forsvaret. Seks prosent svarer «vet ikke».

Andelen som mener at det er meget nødvendig å styrke Forsvaret de neste tre årene er stigende med alder. Mens det er 4 av 10 blant de under 30 år som mener dette, er det over 7 av 10 blant de over 60 år (74%). Andelen innbyggere er størst i Nordland og Troms (hhv. 70% og 71%). Det motsatte er tilfellet for Oslo og Trøndelag (50% i begge fylker).

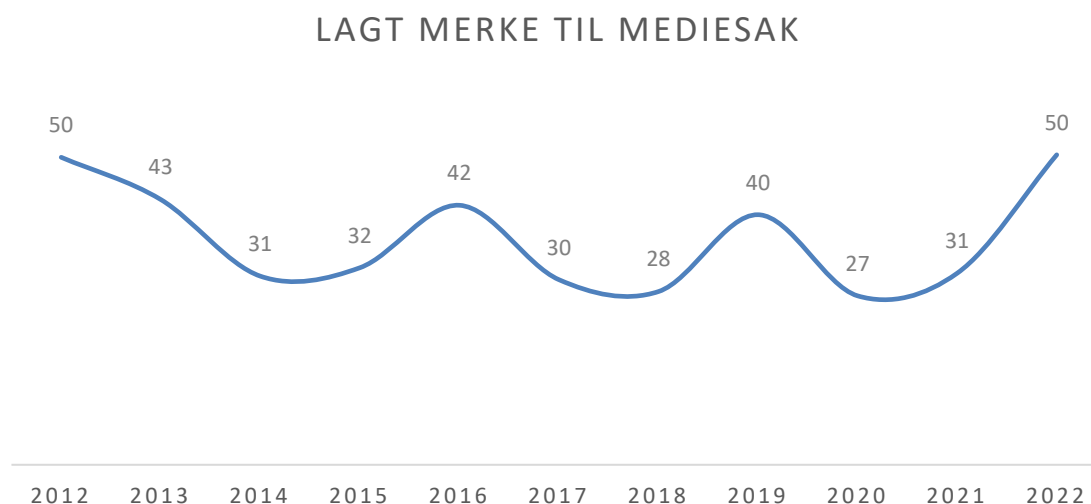
Figur 13 Hvor nødvendig mener du det er at Forsvaret blir styrket de neste tre årene?

4. Forsvaret i media

Innbyggerundersøkelsen spør om hvilke saker respondentene har lagt merke til i media den siste tiden, hvor Forsvaret ble omtalt. Hvis vi tar utgangspunkt i de som nevner en eller flere saker, kan vi si noe Forsvarets oppmerksomhet i media⁶.

Figur 14 Forsvaret er ofte omtalt i media. Kan du nevne en sak eller et tema som du spesielt har lagt merke til den siste tiden? (Q28) Andel som har lagt merke til én eller flere saker⁷, 2012 – 2022.

Tidspunkt for gjennomføring av feltperiode spiller inn på graden av medieoppmerksomhet om Forsvaret. I år har Forsvaret vært mye omtalt i sammenheng med Ukrainakrigen og Sverige og Finlands søknad om NATO-medlemskap. I tillegg publiserte NRK 23. mai (midt i feltperioden) en sak om flere varslersaker i Forsvaret. Totalt svarer 50 prosent av befolkningen at de har lagt merke til en sak om Forsvaret den siste tiden. 47 prosent har lagt merke til en sak frem til og med 23 mai, 53 prosent har lagt merke til nyhetssak om forsvaret etter 23 mai.

Medieoppmerksomheten til Forsvaret varierer altså fra år til år. Fra 2012 sank oppmerksomheten vesentlig frem til 2014. Halvparten av innbyggerne hadde lagt merke til en sak i 2012, mot kun 31 prosent i 2014. Oppmerksomheten i 2014 og 2015 var omtrent lik, men steg betydelig fra 2015 til 2016. Fra 2016 til 2017 synker

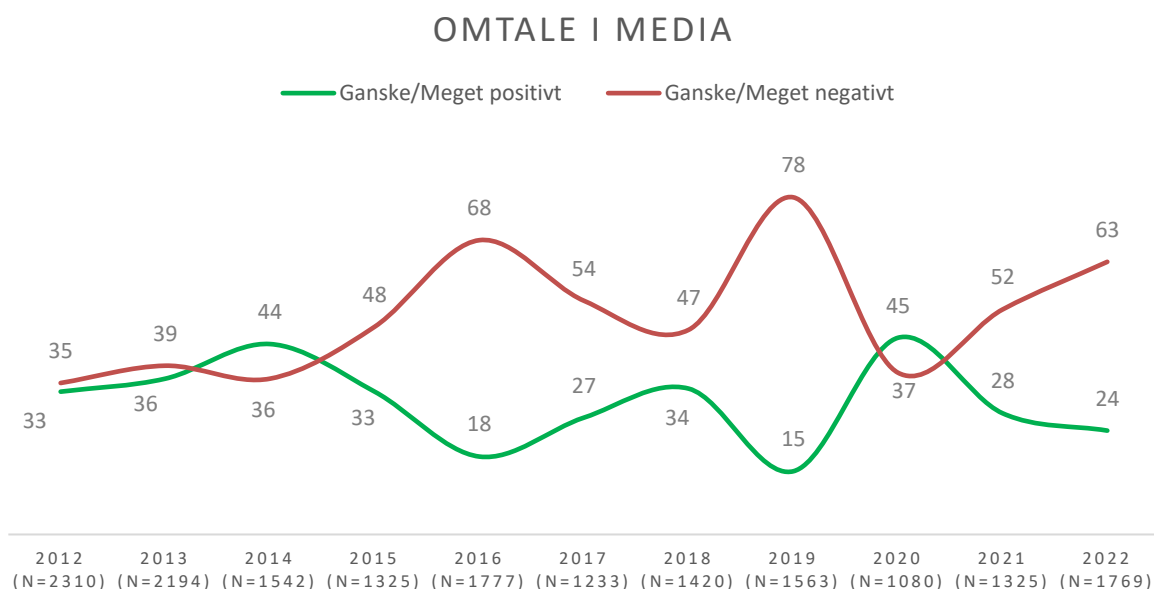
⁶ Av metodiske årsaker bør dette målet primært brukes til å sammenlikne relative forskjeller, ikke som et absolutt mål.

⁷ «Ubesvart» er utelukket i prosentueringsgrunnlaget. I 2012-2014 var det svartvang på spørsmålet, mens i 2015- var det ikke svartvang (med hhv. 5-10 prosent ubesvart). Om de som ikke har svart på spørsmålet faktisk har lagt merke til en sak eller ei, er umulig å vite. Hvis de som er «ubesvart» ikke er likt fordelt mellom andelen som har sett / ikke sett saker i media, vil sammenligningsgrunnlaget være noe unøyaktig. Derfor vil det mest korrekte sammenligningsgrunnlaget være 2012-2014 for seg, og 2015- for seg. Hvis vi forutsetter at de som ikke har svart på spørsmålet er fordelt mellom å ha sett en sak eller ei, lik de som har svart på spørsmålet, kan vi sammenligne alle årene direkte.

medieoppmerksomheten tilbake til nivået i 2014 og 2015. Oppmerksomheten er relativt lik i 2018 som i 2017, før oppmerksomheten økte igjen i 2019. I 2020 var nivået på medieoppmerksomheten den laveste siden 2012. I 2021 økte medieoppmerksomheten noe, mens i 2022 opplever vi den høyeste medieoppmerksomheten siden målingen startet, sammen med toppåret, 2012.

Undersøkelsen kartlegger også hvorvidt mediasakene var positive eller negative for Forsvaret.

Figur 15 Vil du si at dette var en positiv eller negativ sak for Forsvaret? (Q29) Basert på først nevnte sak.

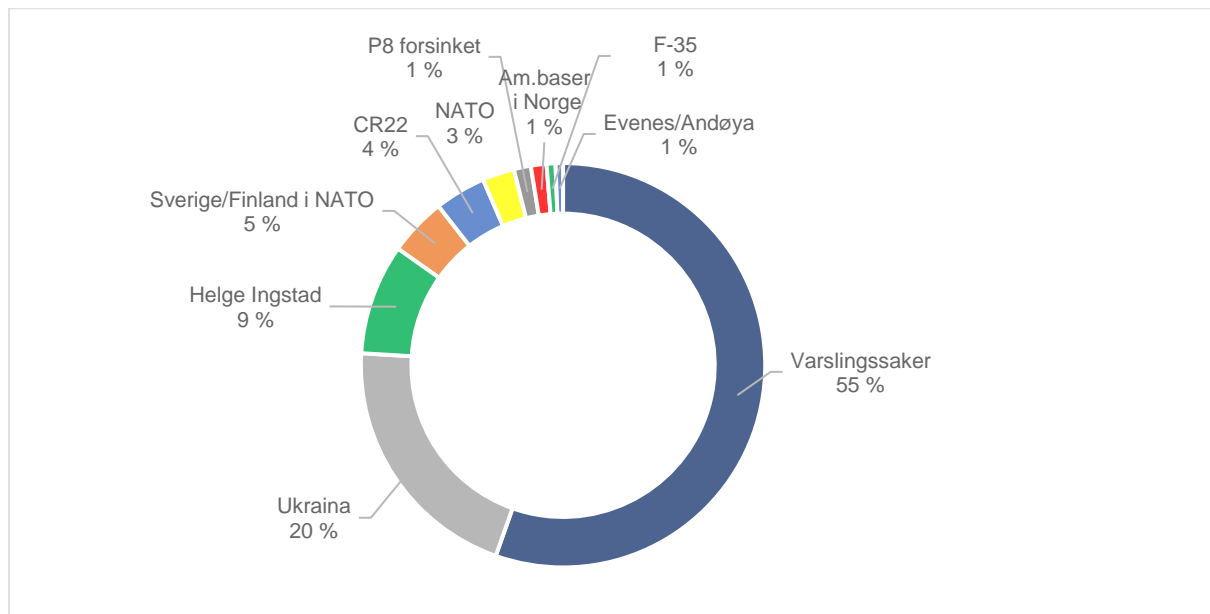
Resultatene for 2022 viser at det er en klar overvekt av innbyggere som vurderer sakene de har lest/sett/hørt om Forsvaret som negative.

Etter at vi i 2020, for første gang på seks år, opplevde at flere av mediasakene innbyggerne hadde sett/hørt om Forsvaret var positive enn negative, ble dette snudd i negativ retning i 2021. I 2022 er det enda større overvekt av negative mediasaker, primært grunnet flere varslersaker knyttet til Forsvaret.

I 2012 og 2013 ble like stor andel av mediasakene oppfattet som positive som andelen negative. I 2014 ble en noe større andel av sakene oppfattet som positive fremfor negative. Etter 2014 har andelen negative saker økt vesentlig, og andelen positive saker sunket vesentlig. Endringen fra 2015 til 2016 var betydelig, og skiller seg vesentlig ut fra alle tidligere år. Hele 68 prosent av sakene som ble nevnt ble oppfattet som negativt for Forsvaret, mens kun 18 prosent av sakene ble oppfattet som positivt. I perioden etter 2016 er trenden positiv frem til våren 2018. I 2019 nådde andelen negative saker en ny topp, primært grunnet ulykken med KNM Helge Ingstad. Hele 78 prosent oppga at sakene de hadde lagt merke til var negative for Forsvaret. I 2020 snudde dette, og mediasakene ble vurdert som mer positive. I 2021 var det over halvparten som anså mediasakene de la merke til som negative og 28 prosent positive.

I 2022 er det 63 prosent som vurderer mediasakene om Forsvaret som negative og 24 prosent vurderer de som positive.

Figur 16 Forsvaret er ofte omtalt i media. Kan du nevne en sak eller et tema som du spesielt har lagt merke til den siste tiden? Andel av saker som nevnes (n= 1684) (Q28)⁸

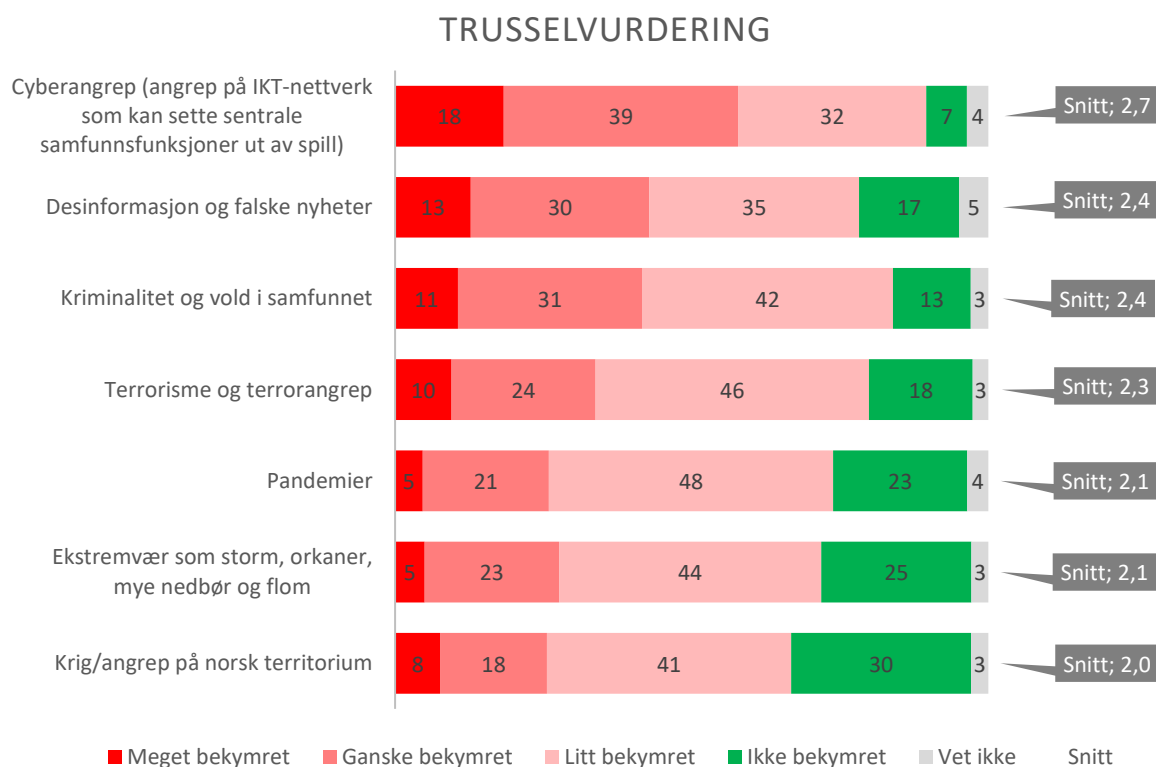
Mediesakene folk nevner i 2022 er flere. Over halvparten av sakene det refereres til kan knyttes til varslersakene i Forsvaret, som var mye omtalt i mai 2022. Av samtlige saker respondentene nevner, refereres det til krigen i Ukraina i rundt 2 av 10 saker. Enkelte saker henger også igjen fra tidligere år. Av disse er ulykken med KNM Helge Ingstad mest omtalt. I ni prosent av sakene refereres det til Helge Ingstad. Saker som Sverige og Finlands søknad om NATO-medlemskap og NATOs øvelse i Norge (Cold Response) omtales også blant flere (hhv. 5% og 4%).

⁸ Grafikken baserer seg på koding av samtlige saker som respondentene refererer til i undersøkelsen. Grafikken viser den prosentvise fordelingen mellom de ti sakene som er oftest referert til av respondentene.

5. Trusselbilde og forsvarsevne

5.1 Trusselvurdering

Figur 17 Hvor bekymret er du for følgende trusler mot nasjonal sikkerhet? (Q8)⁹

I 2022 er befolkningen mest bekymret for digitale trusler, som cyberangrep og at Desinformasjon og falske nyheter skal påvirke samfunnet¹⁰. Mange er også bekymret for kriminalitet og vold i samfunnet og terrorisme og terrorangrep. Bekymring for pandemier er sterkt fallende.

Omtrent 9 av 10 i befolkningen er i ulik grad bekymret for Cyberangrep. Nesten 2 av 10 er meget bekymret, i underkant av 4 av 10 er ganske bekymret og i overkant av 3 av 10 er litt bekymret. Bekymringen for kriminalitet og vold og terrorisme og terrorangrep er ikke like sterk hos like mange innbyggere, men likevel er det henholdsvis 84 prosent og 80 prosent som er bekymret i ulik grad. En noe lavere andel er totalt sett bekymret for at desinformasjon og falske nyheter skal påvirke samfunnet (78%), men vi finner likevel en noe høyere andel som er meget- eller ganske bekymret for en slik trussel.

⁹ Snittverdier: 1=Ikke bekymret, 4=Meget bekymret.

¹⁰ I 2022 er trusselområdet endret fra «Svekket tillit til norske myndigheter gjennom propaganda og falske nyheter», til «desinformasjon og falske nyheter».

Noen færre er bekymret for pandemier. I overkant av 7 av 10 er bekymret (74%), men forholdsmessig er det kun 26 prosent som er ganske/meget bekymret. 48 prosent er litt bekymret.

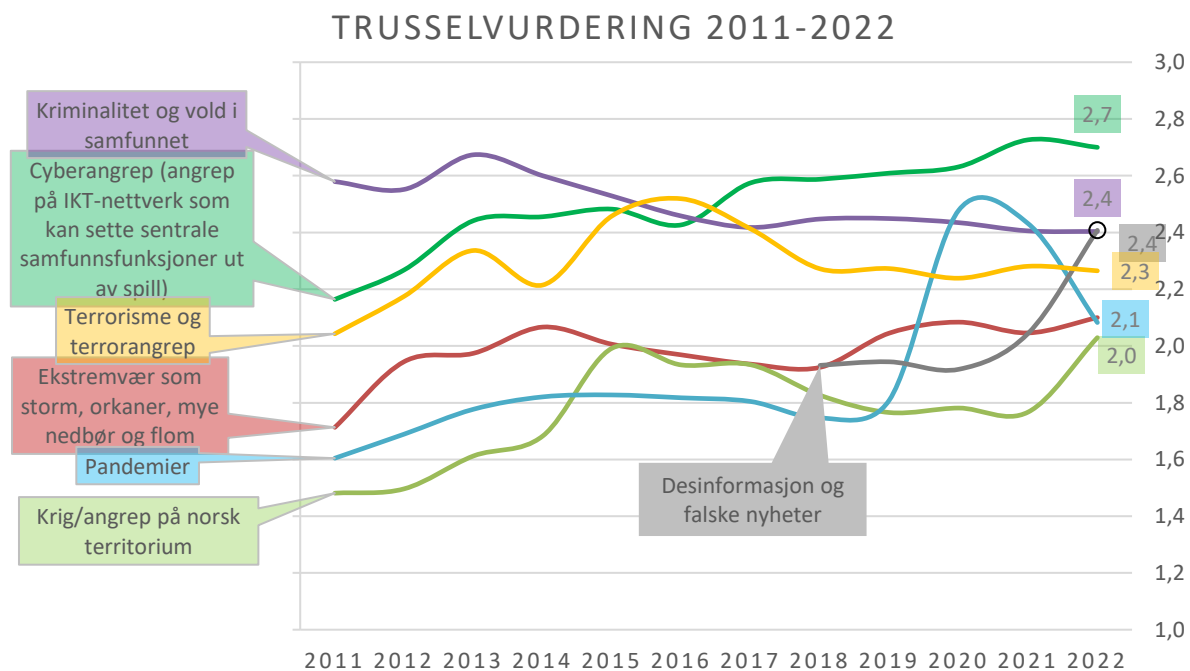
7 av 10 er bekymret for ekstremvær som storm, orkaner, mye nedbør og flom (72 %). I overkant av 4 av 10 (44 %) er litt bekymret, mens 2 av 10 (28 %) er ganske eller meget bekymret.

Nesten 7 av 10 av innbyggerne er i ulik grad bekymret for krig/angrep på norsk territorium (67%). 26 prosent er ganske eller meget bekymret for en slik trussel, mens 41 prosent er litt bekymret.

Menn er generelt noe mindre bekymret for krig eller angrep på norsk territorium, terrorisme og terrorangrep, ekstremvær som storm, orkaner, mye nedbør og flom, pandemier og kriminalitet og vold i samfunnet. Menn er noe mer bekymret for cyberangrep enn kvinner. Bekymringene er generelt relativt lik på tvers av aldersgruppene. Bekymringene for cyberangrep er likevel svakt stigende med alder. Lavt utdannede er i snitt noe mer bekymret for kriminalitet og vold i samfunnet. Vi finner ingen nevneverdige forskjeller mellom fylkene.

Under ser vi befolkningens trusselvurdering de siste årene. Sammenlignet med 2021, er det mindre endringer i trusselvurderingen på fire trusselfarer, mens vi finner store utslag på tre trusselfarer. Bekymring for desinformasjon og falske nyheters påvirkning på samfunnet og krig/angrep på norsk territorium øker mest. Bekymringen for pandemier faller mest. Under figuren kommenteres den historiske utviklingen.

Figur 18 Trusselvurdering: 2011-2022¹¹

Samlet sett var trusselvurderingen svakt økende i perioden 2011-2013. Siden 2013 har bekymringen for pandemier og ekstremvær vært relativt stabilt frem til 2018, mens befolkningen har blitt marginalt mer bekymret for ekstremvær i perioden 2018 til 2019. Bekymringen er like stor i 2020 som i 2019. Bekymringen for kriminalitet og vold i samfunnet har vært svakt avtakende siden 2013 og vært relativt stabilt de siste 4 årene. Bekymringen for pandemier har ligget relativt stabilt fra 2013 til 2019, men av naturlige årsaker endret denne seg radikalt våren 2020. I 2021 var det kun bekymringen for cyberangrep som var større enn pandemier. I 2022 er fortsatt bekymringen for pandemier til stede i befolkningen, men det er andre trusler som befolkningen bekymrer seg langt mer for.

Bekymringen for digitale trusler som cyberangrep og desinformasjon (tdl. «propaganda»/falske nyheter har variert de siste årene. Men i 2022 er det på disse områdene at vi finner den største bekymringen blant innbyggerne. Særlig ser vi en økt bekymring om desinformasjon / falske nyheter påvirkning på samfunnet. Bekymring for cyberangrep er på fjorårets nivå, men er likefullt det området som innbyggerne er mest bekymret for.

Bekymringen for krig/angrep på norsk territorium steg kraftig fra 2014 til 2015. I 2015 var bekymringen for krig/angrep for første gang større enn pandemier, som frem til 2019 har vært det befolkningen har vært minst bekymret for av de ovennevnte trusselfarene. Bekymringen for krig/angrep har siden 2015 vært svakt avtakende, og fra 2019 til 2021 vært stabil. I 2022 ser vi imidlertid store utslag på bekymringen for krig/angrep på norsk

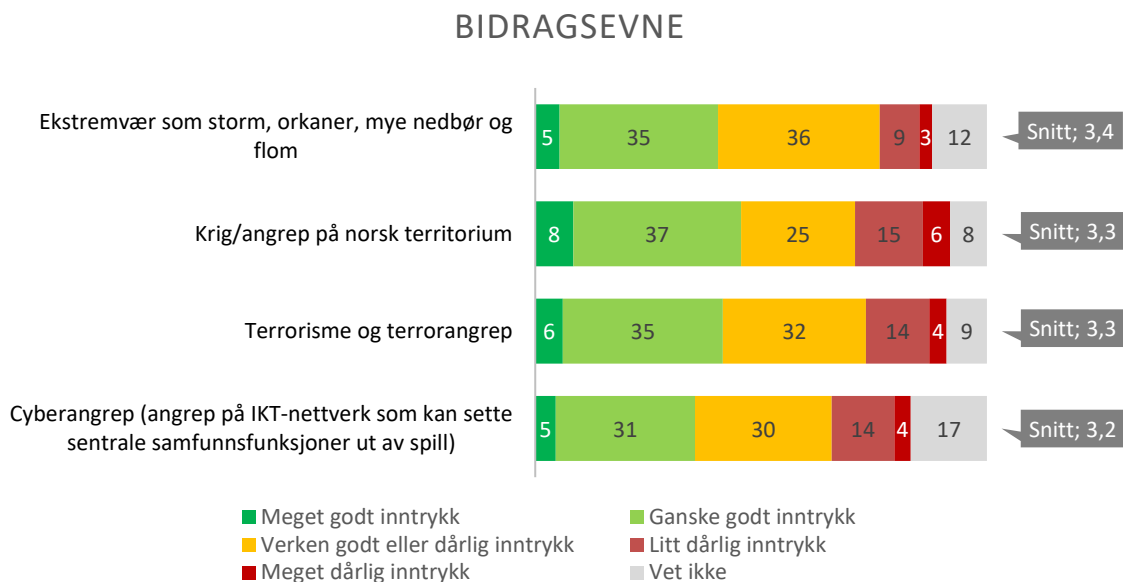
¹¹ I 2011-2015 var trusselen «terrorisme og terrorangrep» benevnt som «terrorisme mot sivilbefolkningen»

territorium. Likevel er dette fortsatt trusselområdet som innbyggerne uttrykker forholdsmessig minst bekymring for

Mens frykten for terror sank i 2014, steg den frem til 2015/2016. Deretter har bekymringen for terror sunket frem til 2018, og siden vært stabilt.

5.2 Bidragsevne og oppgavehåndtering

Figur 19 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvarets bidragsevne til å møte disse truslene? (Q10)¹²

Når det kommer til Forsvarets bidragsevne i møte med de ulike trusselområdene, har befolkningen best inntrykk av Forsvaret med tanke på bidragsevne ved ekstremvær. Relativt få (12 %) har dårlig inntrykk, i underkant av 4 av 10 (36 %) har verken godt eller dårlig inntrykk, og 4 av 10 har godt inntrykk (40%).

Også når vi ser på Forsvarets bidragsevne ved krig/angrep på norsk territorium er det en klar overvekt av de med godt inntrykk blant innbyggerne. 46 prosent har et godt inntrykk og 21 prosent har dårlig inntrykk. Omtrent en tredjedel tar ikke stilling eller svarer «vet ikke».

Det er også en høy andel av innbyggerne som har et godt inntrykk av Forsvarets bidragsevne til å møte terrorisme og terrorangrep. 2 av 10 (18 %) har dårlig inntrykk, noen flere har verken godt eller dårlig inntrykk (32 %) og 4 av 10 (41 %) har et godt inntrykk.

Tilsvarende bilde finner vi i synet på Forsvarets bidragsevne når det kommer til cyberangrep og krig/angrep på norsk territorium. Nesten 2 av 10 har et dårlig inntrykk (18 %), 36 prosent har et godt inntrykk.

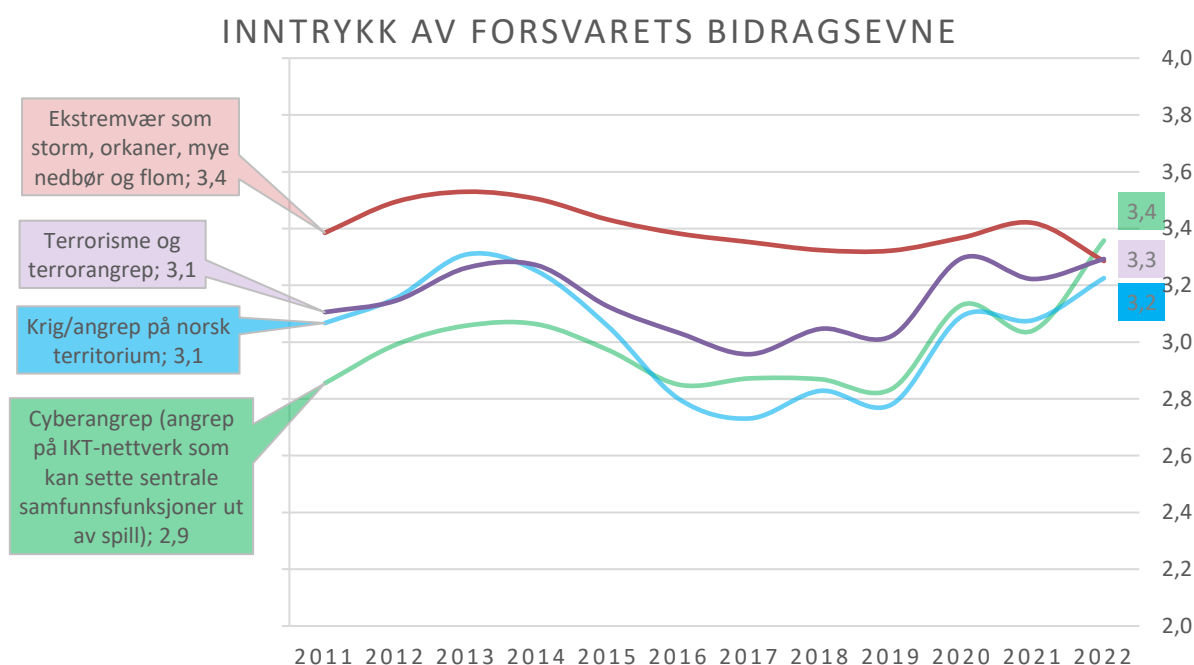
I neste figur ser vi historisk utvikling i befolkningens inntrykk av Forsvarets bidragsevne til å møte disse truslene. Generelt viser resultatene for 2022 en positiv oppgang på Forsvarets bidragsevne på trusselområdene. Unntaket er ekstremvær, som har en svak nedgang.

¹² Snittverdier: 1=meget dårlig inntrykk, 5=meget godt inntrykk.

Befolkningen har de siste to årene fått vesentlig bedre inntrykk av Forsvarets bidragsevne med tanke på terrorisme og terrorangrep, krig/angrep på norsk territorium og cyberangrep. Inntrykket av Forsvarets bidragsevne med tanke på ekstremvær har vært relativt lik de siste årene, med en svak oppgang fra 2020 til 2021, men en liten nedgang igjen til 2022. Sammenligner vi mot 2021 er det inntrykket av Forsvarets bidragsevne mot Cyberangrep som har den største oppgangen (9 prosentpoeng opp).

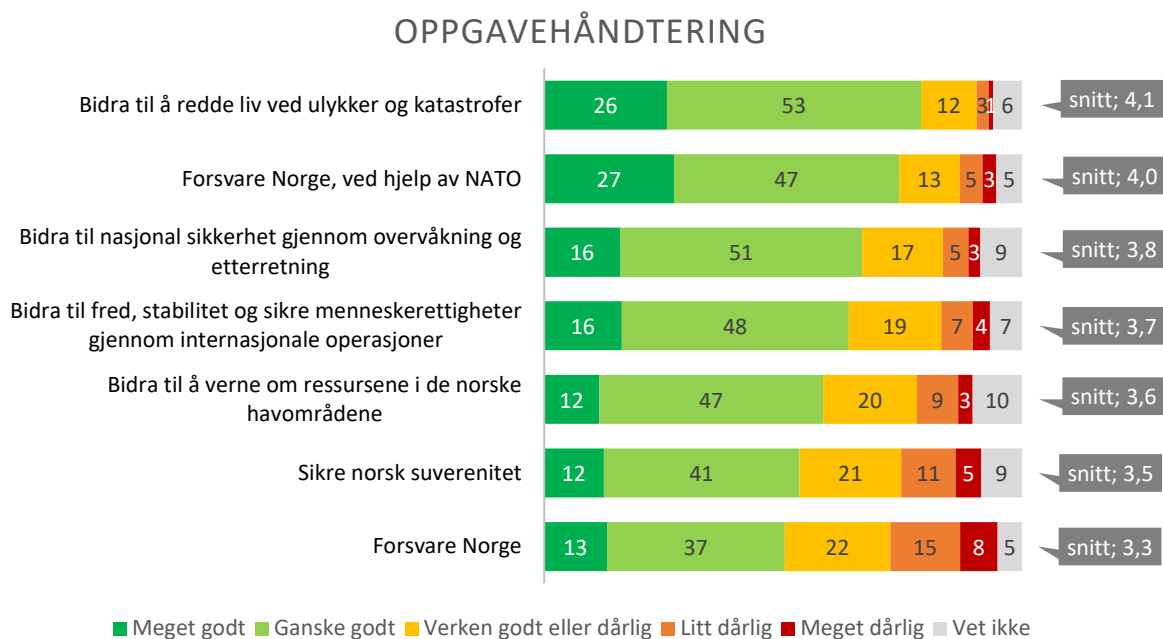
Inntrykket av Forsvarets bidragsevne til å møte truslene ble noe forbedret i perioden 2011-2013, forble relativt uendret frem til 2014, og har falt noe frem til 2016. Siden har det vært relativt stabilt frem til 2020/2021, da inntrykket av Forsvarets bidragsevne ble forbedret for alle trusler. For trusselområdene cyberangrep og terrorisme og terrorangrep, er 2022-målingen blant de høyeste gjennom hele måleperioden. Inntrykket av bidragsevne ved ekstremvær er i 2022 den laveste målingen gjennom perioden.

Figur 20 Forsvarets bidragsevne: 2011-2022.¹³

¹³ I 2011-2015 ble «terrorisme og terrorangrep» benevnt som «terrorangrep på norsk infrastruktur og ressurser som angrep på kraftnettverk, jernbanelinjer og oljeinstallasjoner»

Figur 21 Hvor godt eller dårlig mener du Forsvaret løser/vil kunne løse følgende oppgaver? (Q4)¹⁴

Befolkningen har best inntrykk av Forsvarets evne til (1) å bidra til å redde liv ved ulykker og katastrofer. Nær 8 av 10 (79 %) mener Forsvaret løser/vil kunne løse denne oppgaven godt. Svært få (4 %) mener Forsvaret løser oppgaven dårlig.

Over 7 av 10 (74 %) mener Forsvaret gjør en god jobb med å (2) Forsvare Norge, ved hjelp av NATO. I underkant av 1 av 10 (8 %) mener Forsvaret gjør en dårlig jobb. Nesten 7 av 10 (67 %) mener Forsvaret gjør en god jobb med å bidra til nasjonal sikkerhet gjennom overvåkning og etterretning (3). I underkant av 1 av 10 (8 %) mener Forsvaret gjør en dårlig jobb på det samme området. I overkant av 6 av 10 (64 %) mener Forsvaret bidrar til fred, stabilitet og å sikre menneskerettigheter gjennom internasjonale operasjoner (4). Rundt 1 av 10 (11 %) mener Forsvaret ikke gjør en god jobb på dette området.

Å verne om ressursene i de norske havområdene skårer noe dårligere (5). En noe lavere andel av befolkningen mener at Forsvaret løser oppgaven godt, men likevel er det godt over halvparten (59 %) som mener Forsvaret løser oppgaven godt. Litt over 1 av 10 mener at Forsvaret løser / vil kunne løse oppgaven dårlig (12 %).

Befolkningen er mer splittet i synet på Forsvarets arbeid med å sikre norsk suverenitet og å forsvare Norge. Henholdsvis 53 og 51 prosent mener Forsvaret gjør / vil kunne gjøre en god jobb, mens henholdsvis 16 og 23 prosent mener Forsvaret gjør / vil kunne gjøre en dårlig jobb.

Kvinner er generelt mer usikre på Forsvarets oppgavehåndtering (flere kvinner enn menn svarer at de ikke vet). Likevel vurderer kvinner Forsvaret klart bedre med tanke på evne

¹⁴ Snittverdier: 1=Meget dårlig, 5=Meget godt.

til å forsvare Norge, og en del bedre med tanke på å bidra til fred, stabilitet og sikre menneskerettigheter gjennom internasjonale operasjoner, sammenlignet med menn.

Når NATO nevnes eksplisitt sammen med det norske Forsvaret, har befolkningen større tro på at Forsvaret er i stand til å forsvare Norge enn når kun Forsvaret nevnes.

Vi finner ikke store aldersforskjeller i inntrykket av Forsvarets evner til oppgavehåndtering, likevel er det noen tendenser til at den eldste gruppen (60 år +) har en høyere tiltro til at Forsvaret håndterer de nevnte oppgavene, enn yngre grupper. De yngste innbyggerne er overrepresentert blant de som svarer at de ikke vet.

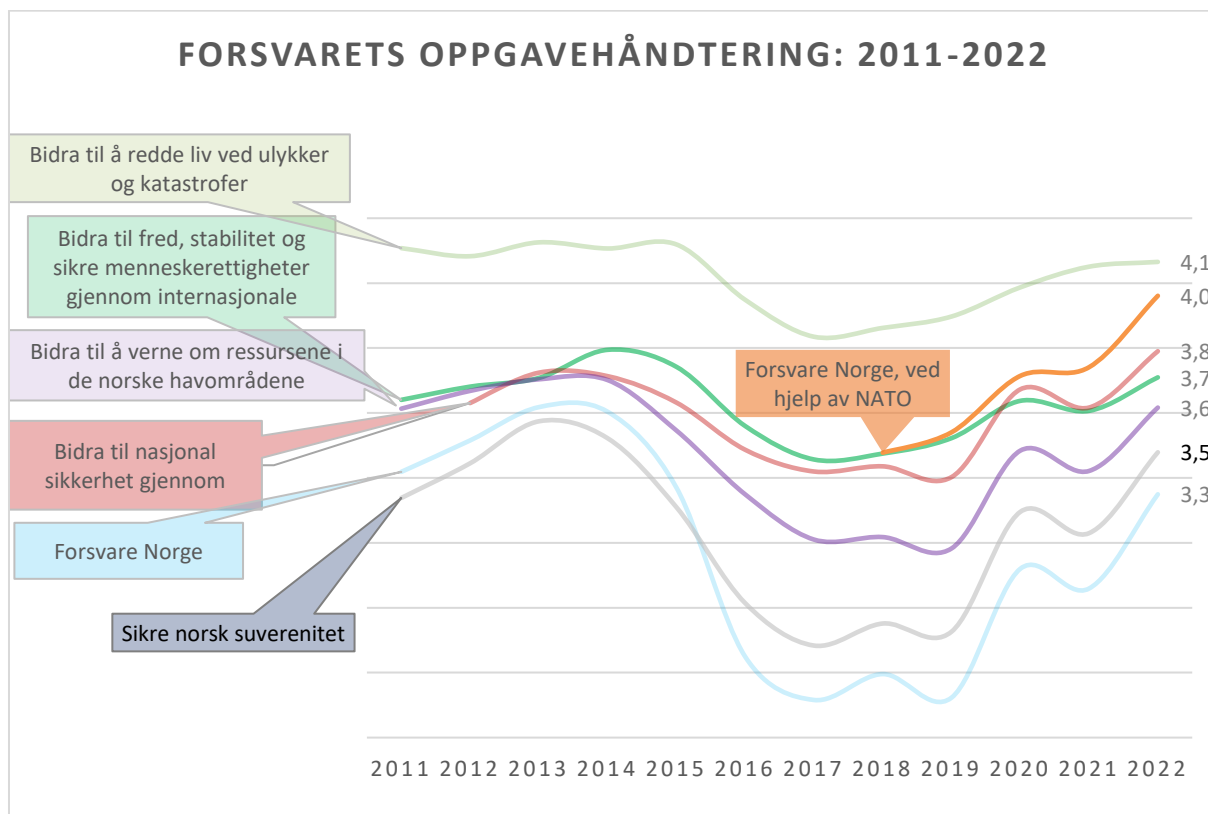
Innbyggere fra Finnmark har en noe lavere tiltro til Forsvarets evne til å forsvare Norge, både med eller uten NATO. For øvrige fylker er det små forskjeller.

Når vi ser på tallene historisk, vurderes Forsvarets oppgavehåndtering generelt langt bedre i 2022 enn de siste årene. Vi må tilbake til 2013 for å finne et tilsvarende positivt nivå. Nivået har økt de siste tre årene, etter å ha vært gjennom et fall i tiltro i perioden 2016 – 2019. Den positive økningen gjelder samtlige oppgaver. I tillegg finner vi den høyeste målingen i hele perioden med oppgaven «evne til å forsvare Norge ved hjelp av NATO». Også resultatet til oppgaven «bidra til nasjonal sikkerhet gjennom overvåkning og etterretning» er det høyeste målte gjennom måleperioden.

Innbyggerne hadde en økende tiltro til Forsvarets oppgavehåndtering i perioden 2011-2013, men en tydelig fallende tiltro fra 2014-2017. Den kraftigste nedgangen ser vi likevel mellom 2015 og 2016. Forsvaret ble vurdert dårligere på samtlige oppgaver. Nedgangen fortsetter i perioden 2016 til 2017, men endringen er mindre markant enn fallet mellom 2015 og 2016. Videre så vi et forholdsmessig lavt nivå og mindre endringer i perioden 2017-2019, men opplever et løft for samtlige oppgaver i 2020, som også holdt seg relativt stabilt inn i 2021. I 2022 øker altså tiltroen til Forsvarets oppgavehåndtering på nytt markant.

Sammenligner vi 2021 med 2022, ser vi at befolkningen gir en klart bedret vurdering av oppgaver som å bidra til nasjonal sikkerhet (opp 9 prosentpoeng), bidra til å verne ressursene i de norske havområdene (opp 9 prosentpoeng), forsvare Norge (opp 10 prosentpoeng) og sikre norsk suverenitet (opp 11 prosentpoeng). Befolkningen gir også en god vurdering av håndteringen av å forsvare Norge ved hjelp av NATO (opp 8 prosentpoeng) og bidra til å redde liv ved ulykker (lik andel som svarer meget eller ganske godt, men en høyere andel som svarer meget godt).

Figur 22 Forsvarets oppgavehåndtering: 2011-2022¹⁵

¹⁵ I 2011-2015 var oppgavene «Sikre norsk suverenitet på land, til sjøs og i luften» (2016-: «sikre norsk suverenitet») og «Bidra til å forsvare Norge og allierte land» (2016-: «Forsvare Norge»). I 2011 var påstanden «Bidra til å redde liv som en del av redningstjenesten» (2012-: Bidra til å redde liv ved ulykker og katastrofer»).

6. NATO

6.1 Syn på NATO

Figur 23 Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av NATO? (Q13_copy_1)

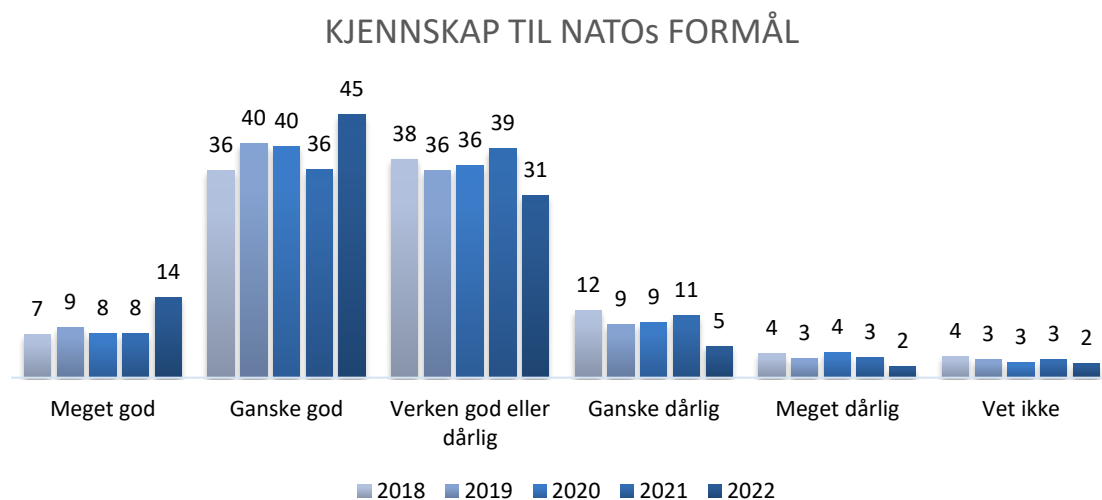

En langt høyere andel av innbyggerne har et godt inntrykk av NATO, sammenlignet med tidligere år. I underkant av 8 av 10 (78 %) har et godt inntrykk av NATO, mens svært få (7 %) har et dårlig inntrykk av NATO. Bedringen i inntrykk viser seg også gjennom at forholdsvis flere har et «meget godt» inntrykk, i stedet for «ganske godt» eller «verken godt eller dårlig», når vi sammenligner med tidligere år. Andelen som svarer meget godt er opp 14 prosentpoeng fra i 2021.

Mens vi tidligere år så tendenser til at menn har et noe bedre inntrykk av NATO enn kvinner, ser vi i år at dette er relativt jevnt. Vi ser også at det er noen flere i eldre grupper som har et godt inntrykk av NATO. Ellers ser vi at andelen innbyggere som har et godt inntrykk av NATO er forholdsvis likt i fylkene. Imidlertid ser vi at andelen med dårlig inntrykk er noe høyere i Oslo (12 %) og Finnmark (10%).

Inntrykket av NATO har blitt målt i innbyggerundersøkelsen de siste fire årene. Sammenlignet med 2018 ble inntrykket av NATO noe bedre i 2019, og har vært stabilt de siste tre årene, før vi altså ser en markant forbedring i 2022.

Figur 24 Hvor god eller dårlig kjennskap har du til NATOs formål? (Q11_copy_1)

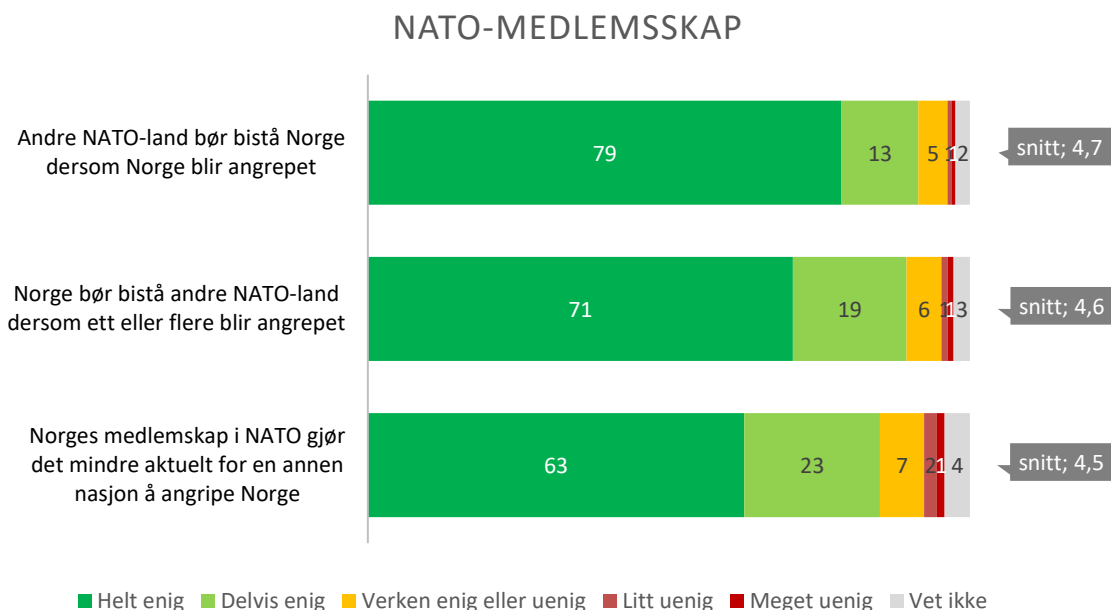
I Innbyggerundersøkelsen 2022 finner vi også en signifikant høyere kjennskap til NATOs formål blant innbyggerne. I spørsmålet om kjennskap til NATOs formål oppgir nesten 6 av 10 (59 %) at de har god kjennskap til NATOs formål. Dette er en økning på hele 15 prosentpoeng, sammenlignet med 2021. Omtrent 3 av 10 har verken god eller dårlig kjennskap (31 %, ned 8 prosentpoeng fra 2021), mens under 1 av 10 (7 %, ned 7 prosentpoeng fra 2021) har dårlig kjennskap til NATOs formål. Vesentlig flere menn (73%) enn kvinner (45 %) oppgir å ha kjennskap til NATOs formål. Høyt utdannede har også noe bedre kjennskap til NATO enn lavt utdannede.

Kjennskapen har vært relativt stabil i perioden 2018 – 2021, før vi altså ser en kraftig økning i kjennskapen i 2022.

6.2 Norge og NATO

De aller fleste innbyggerne mener andre NATO-land bør bistå Norge dersom Norge blir angrepet (91 %). Nær like mange mener Norge bør bistå andre NATO-land dersom ett eller flere blir angrepet (89 %). Dette kan tolkes som at befolkningen i stor grad er enige i både pliktene og rettighetene Norge har som NATO-medlem.

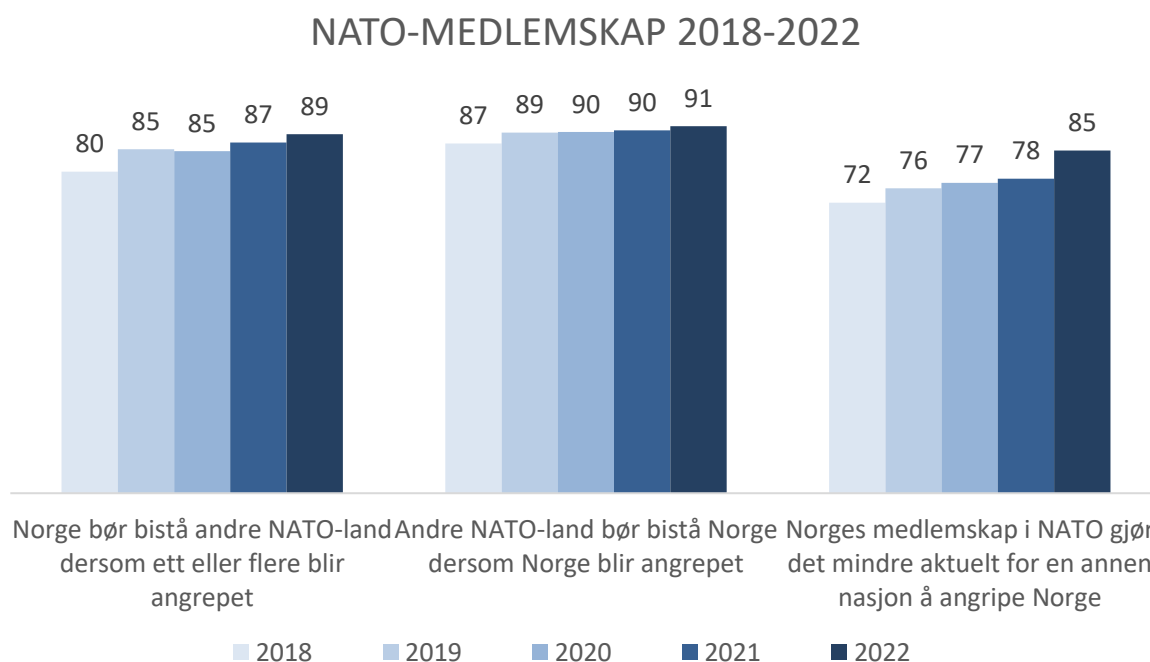
Figur 25 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? (Q31)

De aller fleste (85 %) mener også at Norges medlemskap i NATO er avskrekkende, at medlemskapet i NATO gjør det mindre aktuelt for en annen nasjon å angripe Norge.

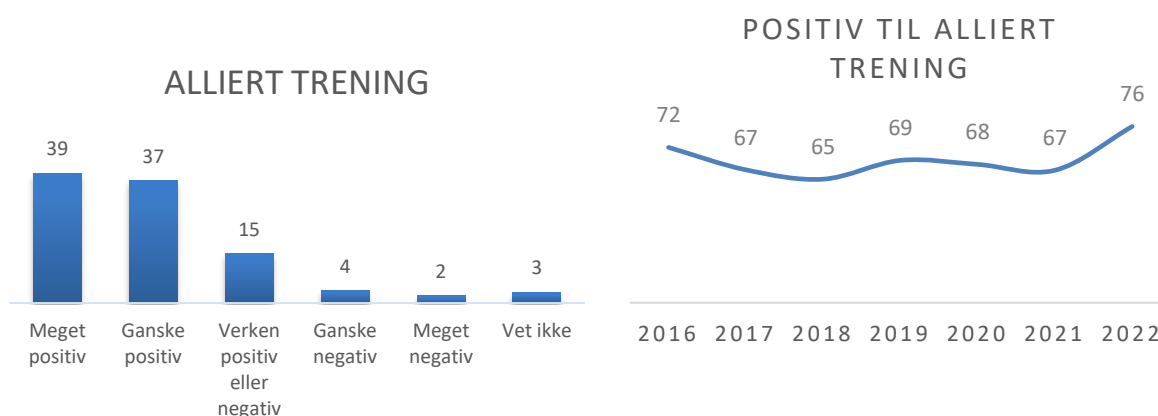
Mens vi i tidligere år har sett tendenser til at en større andel menn er enige i samtlige påstander, sammenlignet med kvinner, er det i 2022 svært likt. Ser vi på de som ikke er enige i påstandene, finner vi en liten overvekt av de under 45 år.

Figur 26 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? Andel ganske/helt enig 2018-2022 (Q31)

Enigheten om påstandene knyttet til NATO, har vært relativt stabil eller svakt økende de fire foregående årene som målingen er gjennomført. I perioden 2018-2019 ble flere innbyggere enige i at Norge bør bistå andre NATO-land dersom ett eller flere blir angrepet, og marginalt flere ble enige i at Norges medlemskap i NATO gjør det mindre aktuelt for en annen nasjon å angripe Norge. I 2022 finner vi en økning i andeler av innbyggere som er enige på samtlige påstander. Sterkest er økningen på påstanden «Norges medlemskap i NATO gjør det mindre aktuelt for en annen nasjon å angripe Norge», hvor vi finner en økning på 7 prosentpoeng som er enige.

Figur 27 Hvor positiv eller negativ er du til at andre Nato-land trener og øver i Norge? (Q33)

Den positive holdningen til NATO i årets Innbyggerundersøkelse, gjenspeiles også i spørsmålet om hvor positiv eller negativ man er til at andre NATO-land trener i Norge. I underkant av 8 av 10 (76 %) er positive. Kun 6 prosent er negative, mens 15 prosent er verken positive eller negative.

Omtrent like mange kvinner som menn er positive til at NATO-land trener og øver i Norge. De under 30 år er også noe mindre positive enn eldre innbyggere, og innbyggere i alderen 45-59 år er mest positive. Med hensyn til geografi, er skepsisen størst blant innbyggere i Oslo og Viken, hvor henholdsvis 11 og 7 prosent er ganske eller meget negativ. Ellers finner vi kun små fylkesvise forskjeller.

I 2016 var oppslutningen rundt alliert trening høy (72 % var positive), mens andelen positive sank noe frem til 2018. I 2019 er andelen positive noe høyere enn i 2018. I 2020 og 2021 ligger resultatet på samme nivå, men to prosentpoeng ned i 2021, sammenlignet med 2019. I 2022 er andelen positive til alliert trening på det klart høyeste nivået i måleperioden. Andelen er opp 9 prosentpoeng sammenlignet med 2021.

7. Forsvarets enheter

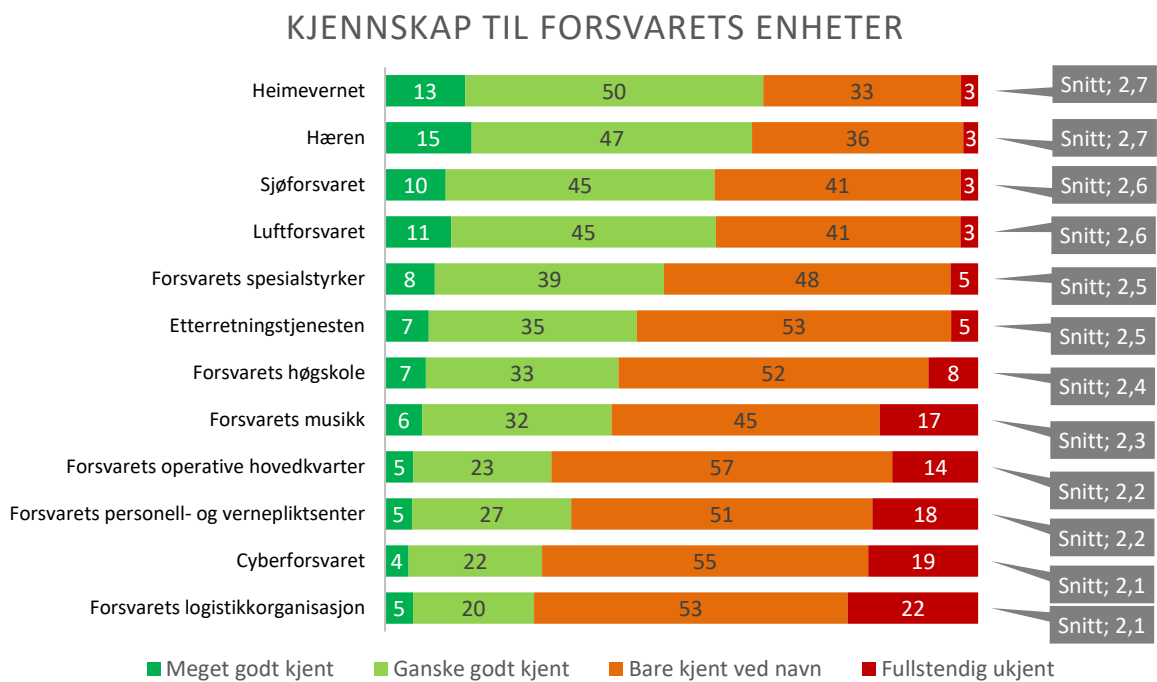
På de neste sidene redegjør vi for kjennskapen til- og vurdering av Forsvarets enheter. Kapitlet vil vise at både kjennskapen og inntrykket av Forsvarets enheter øker markant.

Heimevernet og Hæren er best kjent, deretter Sjøforsvaret og Luftforsvaret. Henholdsvis 63, 62, 55 og 56 prosent kjenner disse enhetene meget/ganske godt. De fleste andre kjenner disse enhetene bare ved navn.

Ser vi hele måleperioden under ett (2011 – 2022) har kjennskap til enhetene holdt seg relativt stabilt i forhold til hverandre. Som figur 29 under viser, har de fleste enhetene blitt noe bedre kjent med årene, selv om kjennskapen til enhetene har vært relativt stabil de siste fem årene. Kjennskapen til de ulike tjenestene «beveger» seg relativt likt – når en enhet blir bedre kjent, blir generelt sett de andre også bedre kjent. Året 2022 er likevel spesielt, siden vi registrerer en større eller mindre økning på alle enheter. En sannsynlig tolkning er at Ukrainakrigen, Sverige og Finlands søknad om medlemskap i NATO og andre relaterte nyhetssaker kan ha bidratt til et høyere søkelys på Forsvarets enheter enn vanlig i 2022.

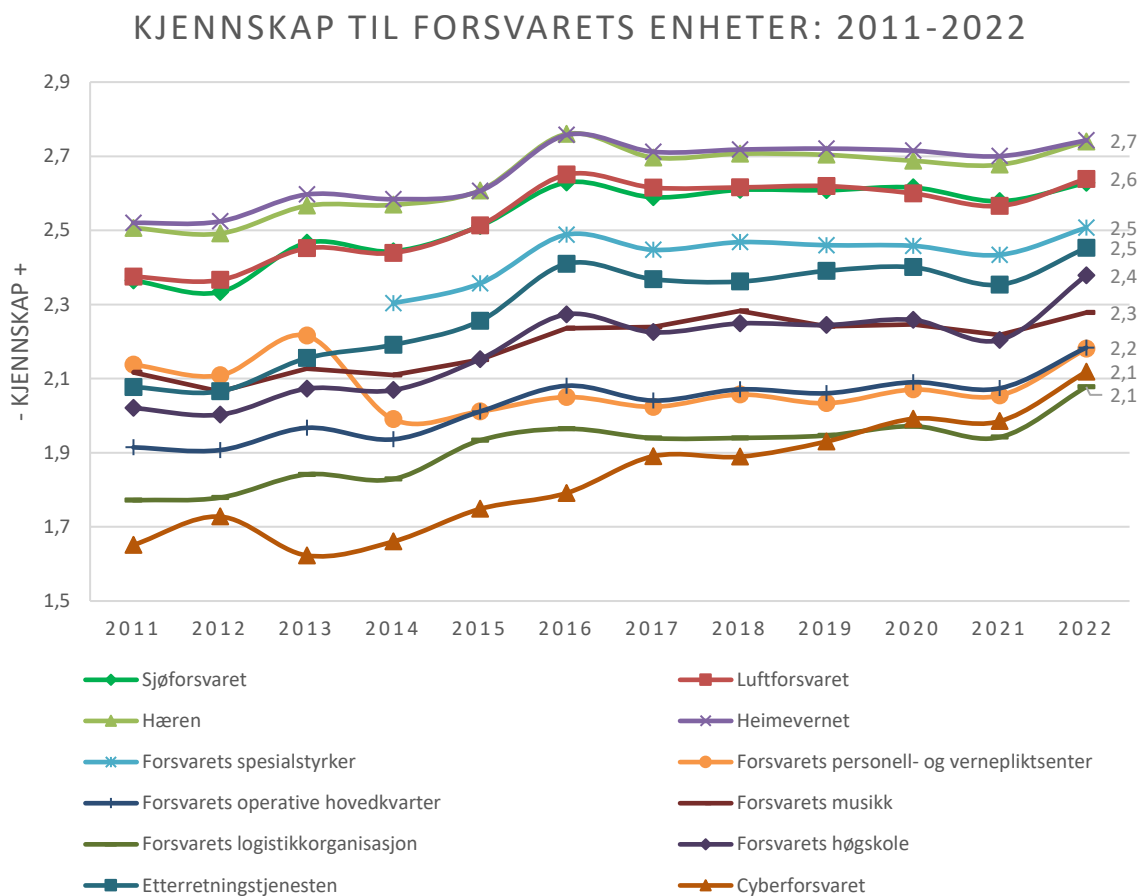
Forsvarets høgskole har økt sin kjennskap mest, relativt til hvor kjent enhetene var i 2021. 9 prosentpoeng flere sier at de kjenner Forsvaret høgskole godt i 2022, sammenlignet med 2021. Sammen med Etterretningstjenesten og Cyberforsvaret, er Forsvarets Høgskole de enhetene med den sterkeste økningen i kjennskap når vi ser hele perioden under ett.

Figur 28 Hvor godt kjenner du Forsvarets ulike enheter? (Q25)¹⁶

¹⁶ Snittverdier: 1=Fullstendig ukjent, 4=Meget godt kjent.

Figur 29 Kjennskap til Forsvarets enheter: 2011-2022¹⁷

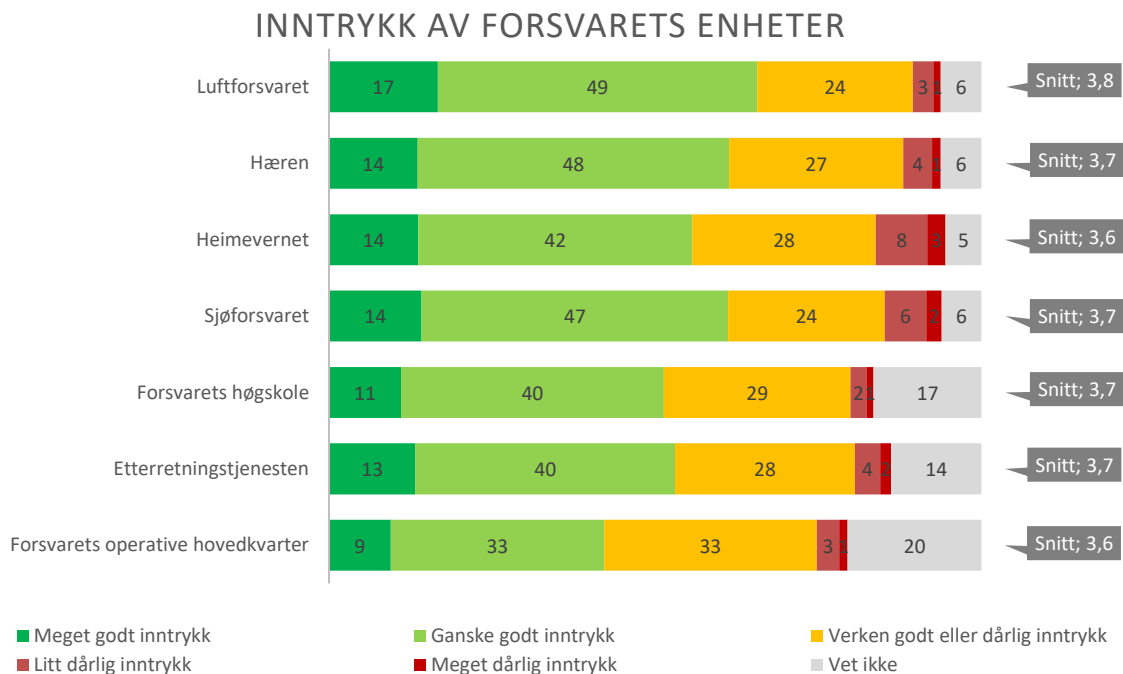
De som har kjennskap til enhetene, får et oppfølgerspørsmål om inntrykket av disse. Generelt sett har de fleste et godt inntrykk av enhetene. Svært få har dårlig inntrykk. Av samtlige enheter er det kun Heimevernet med 11 prosent og Sjøforsvaret med 9 prosent, som har en viss andel av innbyggere med «dårlig inntrykk». Ikke desto mindre har begge disse enhetene en høy andel med godt inntrykk (hhv. 56 % og 61%). Det er langt flere som har *meget* godt/ganske godt inntrykk av enhetene. Samtidig varierer «vet ikke»-andelen med kjennskap, se figur 30 på neste side.

Inntrykket i 2022 ligger generelt på et klart høyere nivå enn det vi så i 2021, se figur 31. Dette gjelder alle enheter. Dette gjelder særlig Etterretningstjenesten (opp 8 prosentpoeng med godt inntrykk, sammenlignet med 2021) og Forsvarets operative hovedkvarter (opp 13 prosentpoeng). Inntrykket av Sjøforsvaret falt tydelig i 2019 i sammenheng med sakene om forliset til Helge Ingstad. I år ser vi at innbyggernes inntrykk er i ferd med å rettes opp. Andel innbyggere med godt inntrykk øker syv prosentpoeng. Ellers er inntryksnivået til Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets

¹⁷ I 2011-2013 ble det spurt om «Vernepliktsverket», og i 2014: «Forsvarets personell- og vernepliktsenter (tidl. Vernepliktsverket)» (2016-: «Forsvarets personell- og vernepliktsenter»). I 2011-2012 ble det spurt om «Forsvarets Informasjonsinfrastruktur (INI – avdeling for samband, IKT, datasikkerhet og cyberforsvar)» (2016-: «Cyberforsvaret»).

operative hovedkvarter og Etterretningstjenesten det høyeste målte gjennom hele måleperioden (2011 – 2022).

Figur 30 Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av de ulike enhetene i Forsvaret? (Q27)¹⁸

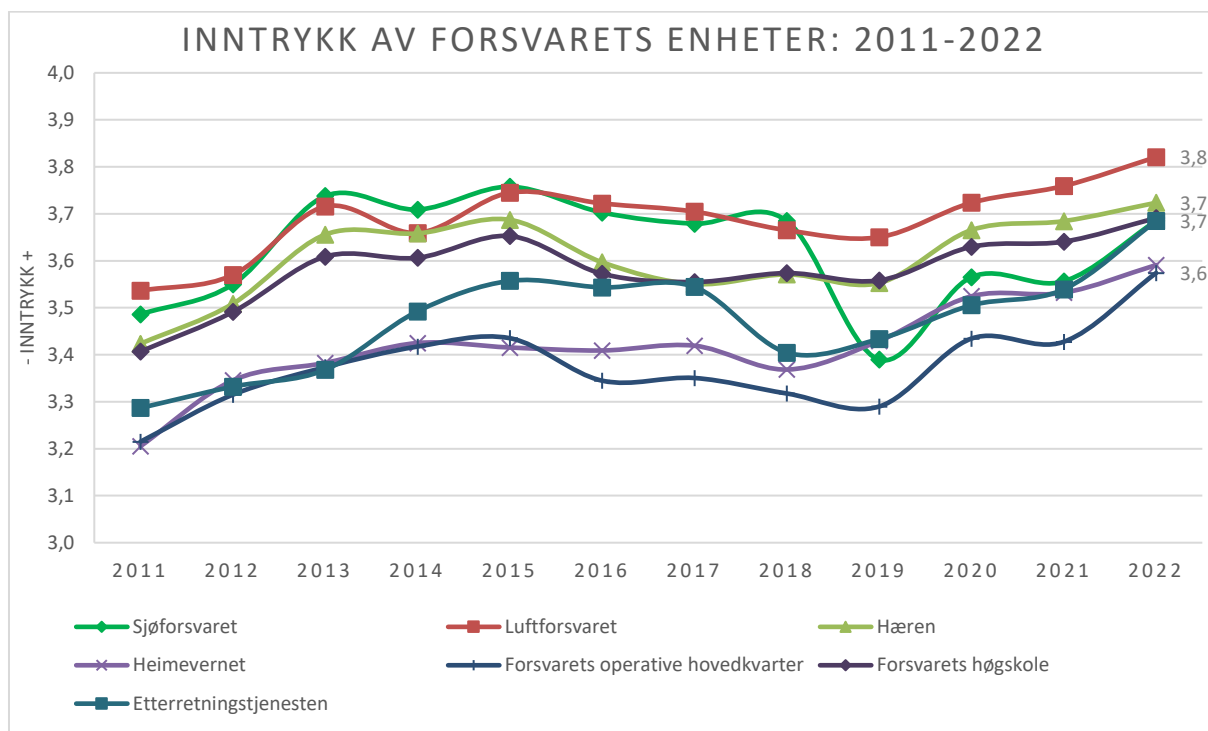

I perioden 2011-2013 ble inntrykket av samtlige enheter bedre¹⁹. Andelen med godt inntrykk økte i underkant av 11 prosentpoeng for de fleste enheter. I perioden 2013-2015 var inntrykket om lag det samme for enhetene, samtidig som inntrykket av Etterretningstjenesten ble bedre. De fleste enheter opplevde nedgang i 2016. Etter 2016 har inntrykket av enhetene stabilisert seg. Det finnes ett unntak: Det var en negativ utvikling for Etterretningstjenesten mellom 2017 og 2018. 4 prosentpoeng færre hadde positivt inntrykk av Etterretningstjenesten, og 5 prosentpoeng flere hadde negativt inntrykk. Dette ble i innbyggerundersøkelsen 2018 satt i sammenheng med Frode Berg-saken. Inntrykket av Etterretningstjenesten var om lag det samme i 2019 som i 2018, men ble styrket i 2020 – et resultat som holder seg i 2021. Sjøforsvarets resultater i 2019 var også ekstraordinært. Vesentlig færre – 11 prosentpoeng – hadde et godt inntrykk av Sjøforsvaret i 2019 sammenlignet med 2018. Inntrykket av Sjøforsvaret ble i 2020 styrket, selv om det ikke kom tilbake på nivået før nedgangen i 2018/2019. I 2021 lå inntrykket stort sett på samme nivå som i 2020. I 2022 ser vi altså at nivået til inntrykket er på det høyeste gjennom hele måleperioden for samtlige enheter, med unntak av Sjøforsvaret og Hæren. Men også disse to enhetene tangerer bestenotering, når vi tar utgangspunkt i snittverdiene man leser ut av figur 31 på neste side.

¹⁸ Snittverdier: 1=Meget dårlig inntrykk, 5=Meget godt inntrykk

¹⁹ Vurderingen ble gjort av de som har kjennskap til enhetene.

Figur 31 Inntrykk av Forsvarets enheter: 2011-2022²⁰

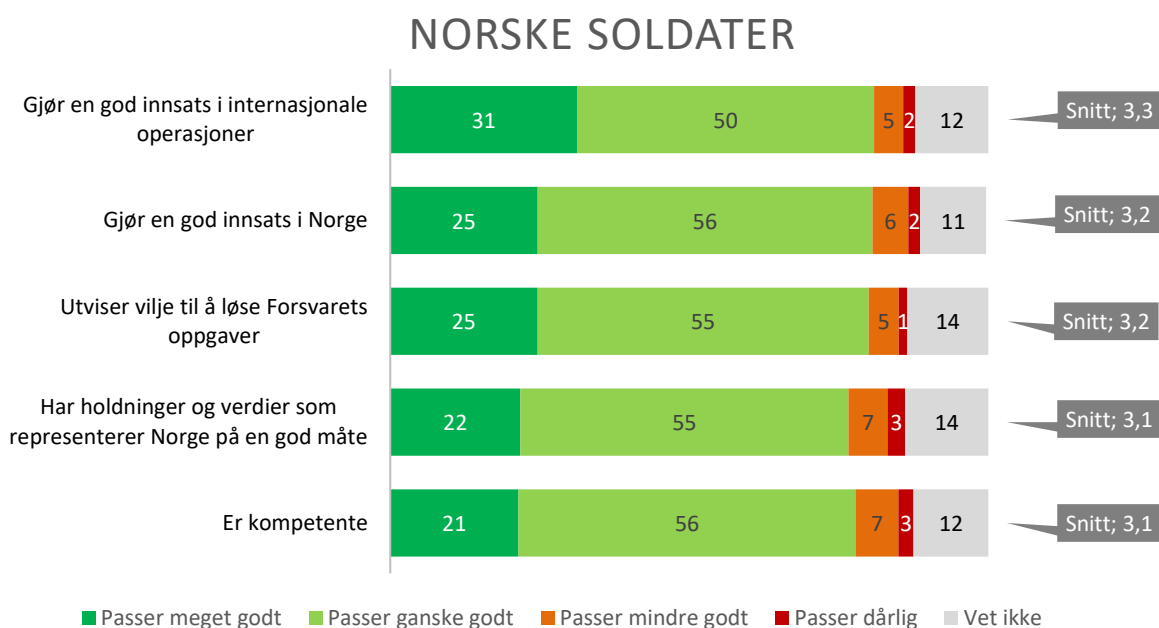
Den generelle trenden er at de som har bedre kjennskap til enhetene, vurderer enhetene bedre enn de som har dårlig kjennskap. Dette er vanlig, da de som har dårlig kjennskap i større grad svarer «midt på treet» (de har i utgangspunktet ingen sterk formening, og velger enten å svare «vet ikke», eller «verken godt eller dårlig inntrykk»).

²⁰ I 2022 er Forsvarets personell- og vernepliktsenter, Forsvarets Musikk, Forsvarets Logistikkorganisasjon, Cyberforsvaret og Forsvarets spesialstyrker fjernet fra inntrykksmålingen.

8. Norske soldater

Befolkningen har generelt et godt inntrykk av norske soldater. Over 8 av 10 synes at beskrivelsen «gjør en god innsats i internasjonale operasjoner» passer ganske eller meget godt for norske soldater (81%). Nesten like mange synes det samme om beskrivelsene «gjør en god innsats i Norge» og «utviser vilje til å løse Forsvarets oppgaver»²¹ (hhv. 81 % og 80 %). Beskrivelsen «har holdninger og verdier som representerer Norge på en god måte» og «er kompetent» er det 77 prosent som mener passer.

Figur 32 Hvor godt eller dårlig synes du følgende beskrivelser passer på norske soldater? (Q20)²²

Norske soldater vurderes godt av hele befolkningen, uavhengig av kjønn, alder og utdanning. Resultatene har vært relativt stabile i flere år. Resultatene ligger på nivå med fjoråret, med en liten positiv økning på mellom 1 til 3 prosentpoeng per beskrivelse.

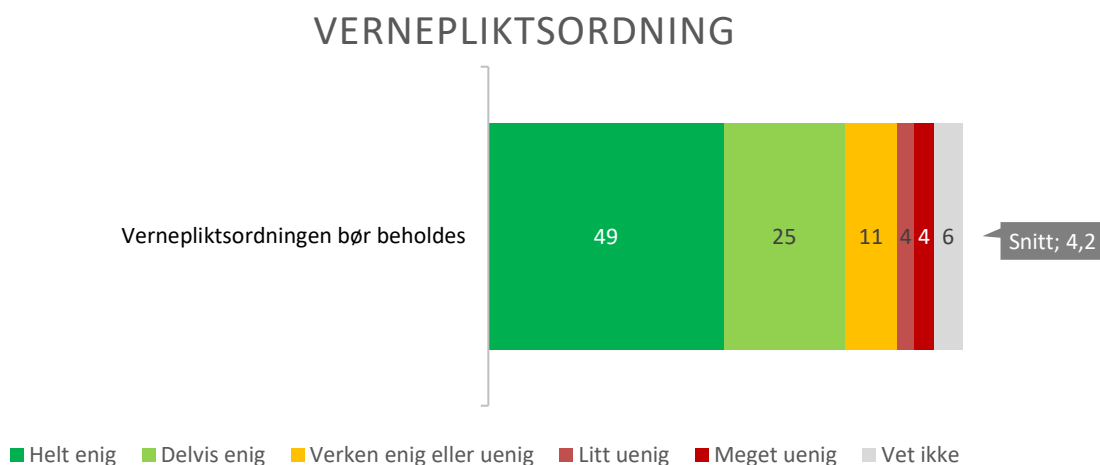
²¹ «Utviser vilje til å løse Forsvarets oppgaver» ble første gang stilt i 2021.

²² Snittverdier: 1=Passer dårlig, 4=passer meget godt.

9. Verneplikt

Majoriteten av befolkningen synes at vernepliktsordningen bør beholdes. 75 prosent er enige, mens 8 prosent er uenige i at den bør beholdes. Andelen som mener dette, har vært svært stabil siden 2016. Andelen enige varierer mellom 74 og 77 prosent i disse 7 årgangene av Innbyggerundersøkelsen. Kvinner og menn er like enige. Enigheten om at vernepliktsordningen skal beholdes er imidlertid tydelig økende med alder. Blant de under 30 år er det 60 prosent som er enige, mens det hos de over 60 år er det hele 88 prosent som er enige.

Figur 33 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander? (Q11)

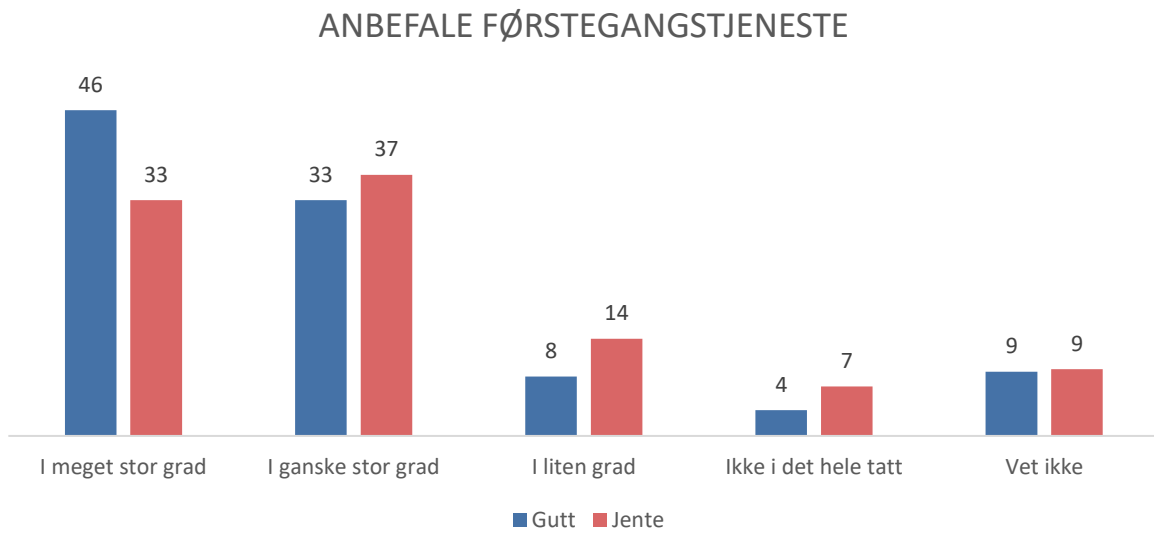

79 prosent ville anbefalt gutter å gjennomføre førstegangstjeneste. 70 prosent sier at de ville anbefalt en jente å gjennomføre førstegangstjeneste, se figur 35. Resultatene har i begge tilfeller vært relativt like de siste syv årene. Imidlertid har andelen som i «meget- eller ganske stor grad» ville anbefalt jenter å gjennomføre førstegangstjenesten, økt fra 61 prosent i 2015, via 67 prosent i 2021, til 70 prosent i 2022. Andelen som vil anbefale førstegangstjeneste for gutter har variert mellom 76 til 80 prosent i perioden 2015 – 2022.

Andelen som ville anbefale både gutter og jenter å ta førstegangstjeneste er tydelig økende med alder. Blant de under 30 år er det 67 prosent som ville anbefalt gutter og 64 prosent jenter. Blant de over 60 år er det 89 prosent som ville anbefalt gutter og 76 prosent jenter. er enige, mens det hos de over 60 år er det hele 88 prosent som er enige.

Fylkesvis er det flest innbyggere i Nordland, Troms og Innlandet som ville anbefalt førstegangstjenesten til gutter/jenter. Lavest er andelen i Oslo og Rogaland.

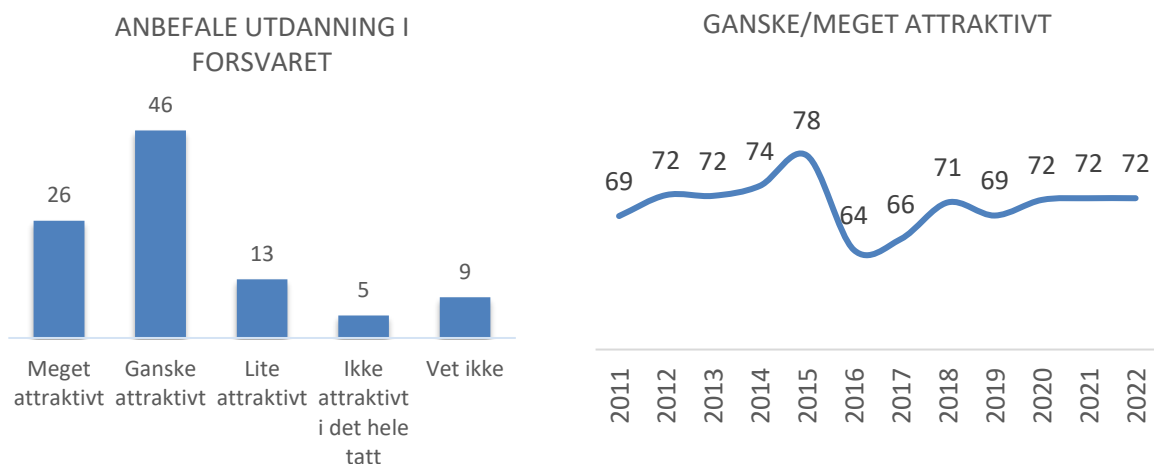
Figur 34 I hvilken grad vil du anbefale en gutt/jente som er ung i dag å gjennomføre førstegangstjeneste? (Q14/Q15)

10. Utdanning og karriere i Forsvaret

10.1 Utdanning

Figur 35 Hvis du skulle anbefale en utdanning i dag, hvor attraktivt mener du det ville være å velge en utdanning i Forsvaret? (Q18)

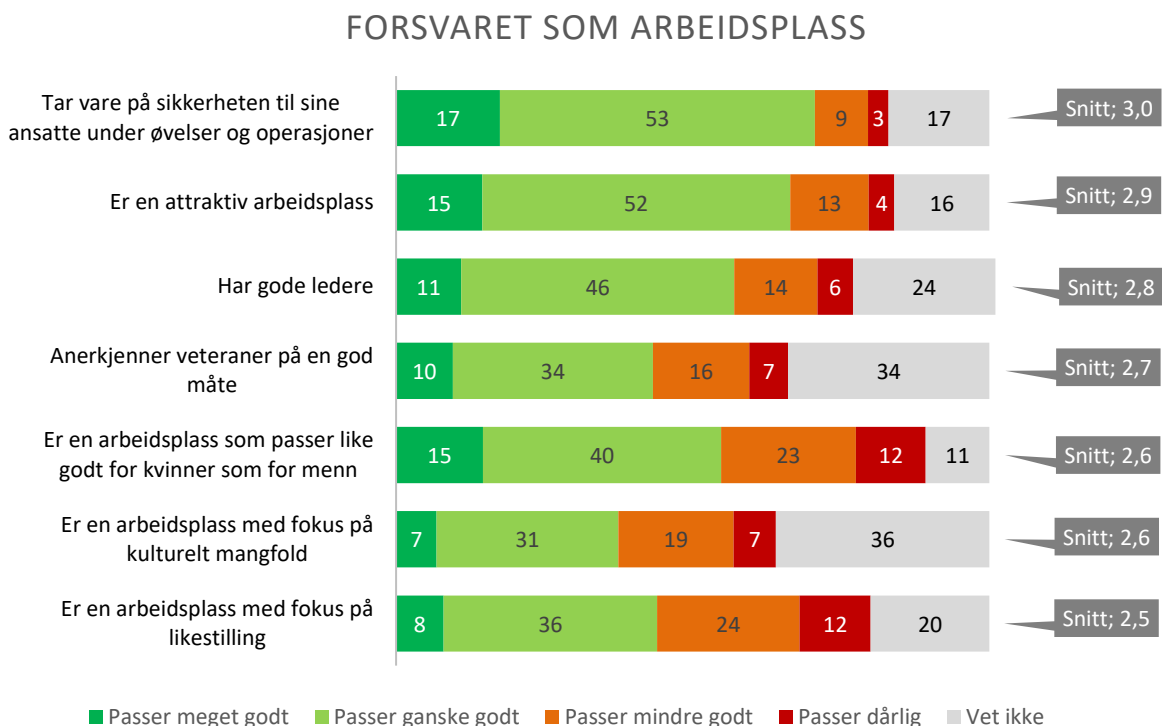
Over 7 av 10 mener at det er attraktivt å velge en utdanning i Forsvaret, dersom de skulle anbefale en utdanning i dag (72%). I underkant av 3 av 10 (26 %) mener det er meget attraktivt, mens nesten 5 av 10 (46 %) mener det er ganske attraktivt. 13 prosent mener det er lite attraktivt, og 5 prosent mener det ikke er attraktivt i det hele tatt.

Attraktiviteten er økende med alderen. Mens det er 59 prosent av de under 30 år som mener at utdanning i Forsvaret er attraktivt, er det 79 prosent blant de i alderen 45 – 59 år og 82 prosent. De med lav utdanning mener også at det er noe mer attraktivt (74 %) enn de med høy utdanning (67 %).

Graden av hvor attraktivt befolkningen mener det ville vært å velge en utdanning i Forsvaret steg i perioden 2011-2015, men opplevde et kraftig fall i 2016. Siden ble det mer attraktivt å anbefale valg av utdanning i Forsvaret frem til 2018. Resultatet har vært relativt likt de siste tre årene; men fortsatt ikke like høyt som i toppåret 2015.

10.2 Jobb

Figur 36 Nedenfor følger noen utsagn om Forsvaret som arbeidsplass. Hva er ditt inntrykk av hvor godt eller dårlig disse utsagnene passer for Forsvaret? (Q19)²³

Befolkningen har best inntrykk av Forsvarets ivaretagelse av sikkerheten til ansatte under øvelser og operasjoner. 7 av 10 mener utsagnet passer ganske- eller meget godt. Nær like mange mener at utsagnet «attraktiv arbeidsplass» (67 %) passer ganske- eller meget godt. 57 prosent av innbyggerne mener utsagnet «Forsvaret har gode ledere» passer ganske eller meget godt. 55 prosent av innbyggerne mener utsagnet «Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for kvinner som for menn».

Befolkningen er mer splittet i synet på hvorvidt utsagnene «Forsvaret anerkjenner veteraner på en god måte», «er en arbeidsplass med fokus på likestilling», og særlig – «er en arbeidsplass med fokus på kulturelt mangfold²⁴» passer for Forsvaret som arbeidsplass. I overkant av 4 av 10 mener at Forsvaret har fokus på likestilling og at Forsvaret anerkjenner veteraner (44% på begge). I underkant av 4 av 10 mener «Forsvaret er en arbeidsplass med fokus på kulturelt mangfold» (37%). Hele 36 prosent svarer «vet ikke» på dette utsagnet.

For samtlige utsagn er det også nevneverdig mange som ikke vet, eller ikke tar stilling til om utsagnene passer. 1 av 10 svarer at de ikke vet om «Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for kvinner som for menn» (11%) passer, som er det utsagnet som

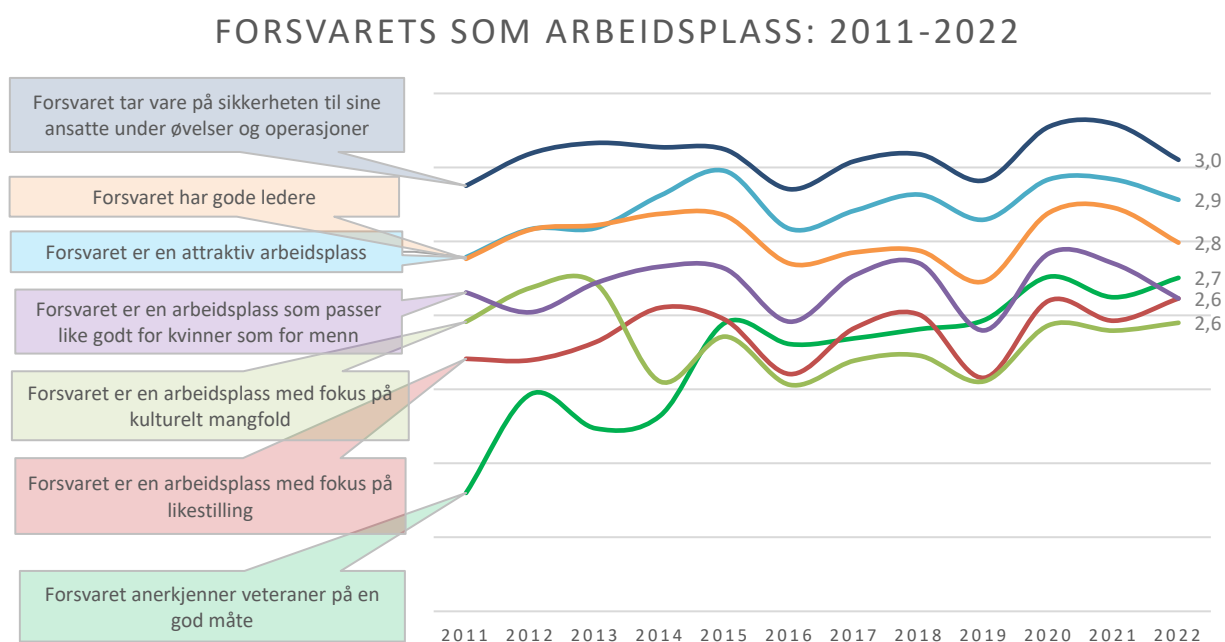
²³ Snittverdier: 1=Passer dårlig, 4=Passer meget godt.

²⁴ I 2021 ble utsagnet endret fra «Forsvaret er en arbeidsplass som gjenspeiler samfunnets kulturelle mangfold» til «Forsvaret er en arbeidsplass med fokus på likestilling»

har den laveste vet ikke-andelen. Mellom 16 og 36 prosent sier at de ikke vet om de øvrige utsagn passer Forsvaret som arbeidsplass.

Inntrykket av Forsvaret som arbeidsplass har for det meste ligget stabilt siden 2011. De største svingningene finner vi i forbindelse med utsagn som er endret underveis (se fotnote til figur). Utover de endrede utsagnene har Forsvaret som arbeidsplass blitt noe mer attraktiv i perioden 2013-2015. I 2016 ble Forsvaret vurdert noe dårligere på samtlige punkter. Andelen som svarer at utsagnene passer ganske/meget godt falt med 3-7 prosentpoeng, med unntak av ivaretagelse av veteraner, som var tilnærmet uendret. I 2017 var det en svak oppgang eller samme resultater som i 2016 for de fleste egenskapene. I 2018 og 2019 så vi nær identiske resultater sammenlignet med 2017, med noen nevneverdige unntak i 2019. I 2019 ser vi spesielt nedgang i hvor godt innbyggerne synes at utsagnene «Forsvaret er en arbeidsplass med fokus på likestilling» og «Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for kvinner som for menn». I 2020 ble inntrykket av de fleste utsagnene tydelig forbedret, etter fallet i 2019, og dette holdt seg relativt stabilt i 2021.

Figur 37 Forsvaret som arbeidsplass: 2011-2022²⁵

I 2022 ser vi at fire av utsagnene har en fallende kurve, tre har en stabil eller økende kurve. 20 prosent mener at utsagnet «Forsvaret har gode ledere» passer mindre godt eller dårlig i 2022, mot 15 prosent i 2021. Imidlertid ser vi at andelen som mener utsagnet passer dårlig, øker markant etter 23. mai, da varslersakene i Forsvaret var mye omtalt i norske medier. I intervjuene før 23. mai, var andelen som mente at utsagnet

²⁵ I 2011-2014 var påstanden «Forsvaret ivaretar veteraner på en god måte» (2016-: «Forsvaret anerkjenner veteraner på en god måte»). I 2011-2013 var påstanden: «Forsvaret er en arbeidsplass som bør gjenspeile samfunnets kulturelle mangfold», og i 2014-2020 var påstanden «Forsvaret er en arbeidsplass som gjenspeiler samfunnets kulturelle mangfold».

«Forsvaret har gode ledere» passer dårlig (lite godt eller dårlig) kun på 13 prosent. Etter 23. mai øker andelen til 23 prosent. Denne utviklingen ser vi i også i forbindelse med utsagnet «at Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for kvinner som menn». Før 23. mai var det 32 prosent som mente at utsagnet passer dårlig, etter 23. mai er det 41 prosent som mener dette.

Utsagnene «Forsvaret er en attraktiv arbeidsplass» og «Forsvaret tar vare på sikkerheten til sine ansatte under øvelser og operasjoner», anses også som noe mindre passende av innbyggerne, når vi sammenligner med 2021 og 2020. Andelen som mener utsagnet passer dårlig (lite godt eller dårlig), øker henholdsvis ni prosentpoeng og fire prosentpoeng når vi ser på resultatene før og etter 23. mai.

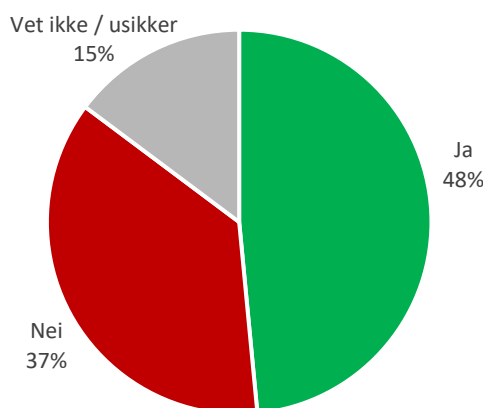
At Forsvaret anerkjenner veteraner på en god måte og er en arbeidsplass med fokus på likestilling, har et svakt bedret nivå. At Forsvaret er en arbeidsplass med fokus på kulturelt mangfold, har et helt stabilt nivå sammenlignet med 2020 og 2021.

11. Rekvisisjonsordningen

Nesten halvparten av befolkningen har kjennskap til rekvisisjonsordningen, hvor Forsvaret har mulighet til å be om ressurser fra sivile i krise eller krig. 37 prosent har ikke kjennskap til ordningen og 15 prosent svarer at de er usikre.

Figur 38 Kjenner du til rekvisisjonsordningen som gir Forsvaret mulighet til å be om ressurser fra sivile i krise eller krig?

Kjennskap til rekvisisjonsordningen

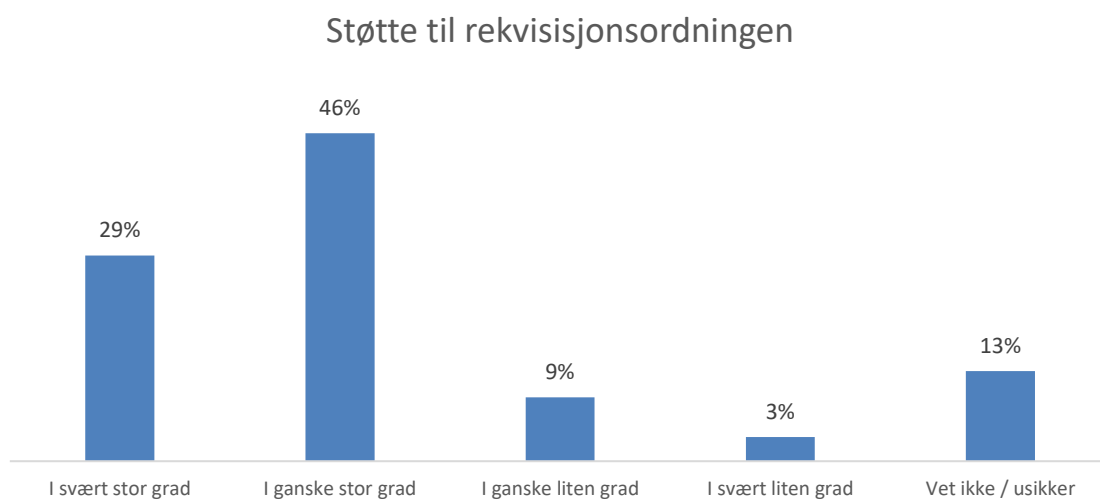

Kjennskapen til rekvisisjonsordningen er langt høyere hos menn enn hos kvinner. Mens over 6 av 10 menn har kjennskap (61%), er det kun 35 prosent av kvinnene. Vi ser også at kjennskapen er noe lavere hos de under 30 år, sammenlignet med eldre grupper. Fylkesvis er kjennskapen klart høyest i Finnmark (62%) og lavest i Rogaland (44%).

Når vi spør innbyggerne om i hvilken grad de støtter rekvisisjonsordningen, er responsen i hovedsak positiv. 75 prosent av innbyggerne støtter ordningen i svært stor- eller ganske stor grad. Nesten 3 av 10 støtter ordningen i svært stor grad. Omtrent 1 av 10 kan defineres til ikke å støtte ordningen (svarer i ganske- eller svært liten grad). 13 prosent svarer vet ikke.

Støtten til rekvisisjonsordningen er relativt lik på tvers av kjønn, alder, utdanning og fylker.

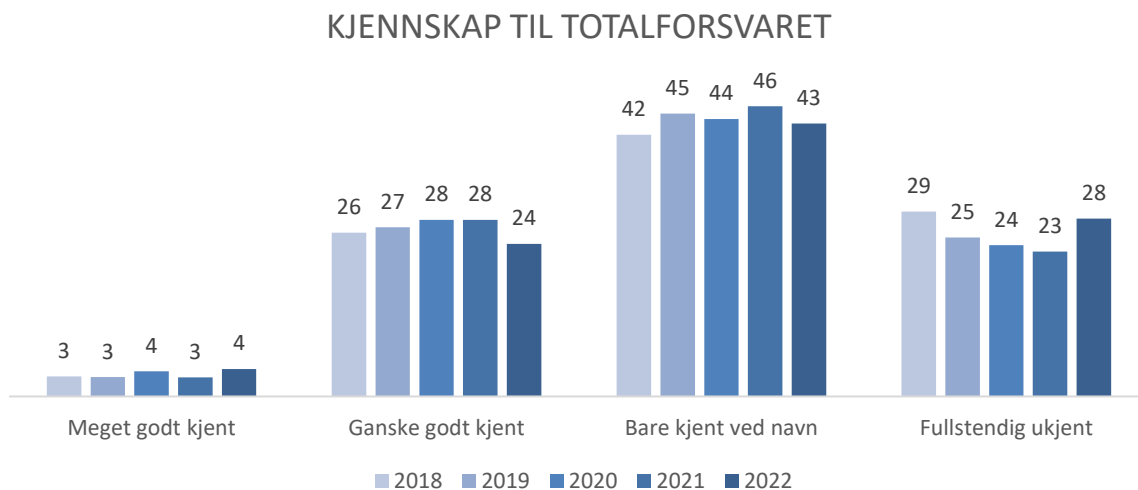
Figur 39 I hvilken grad støtter du rekvisisjonsordningen?

Vedlegg

Vedlegg 1: Kjennskap: Totalforsvaret

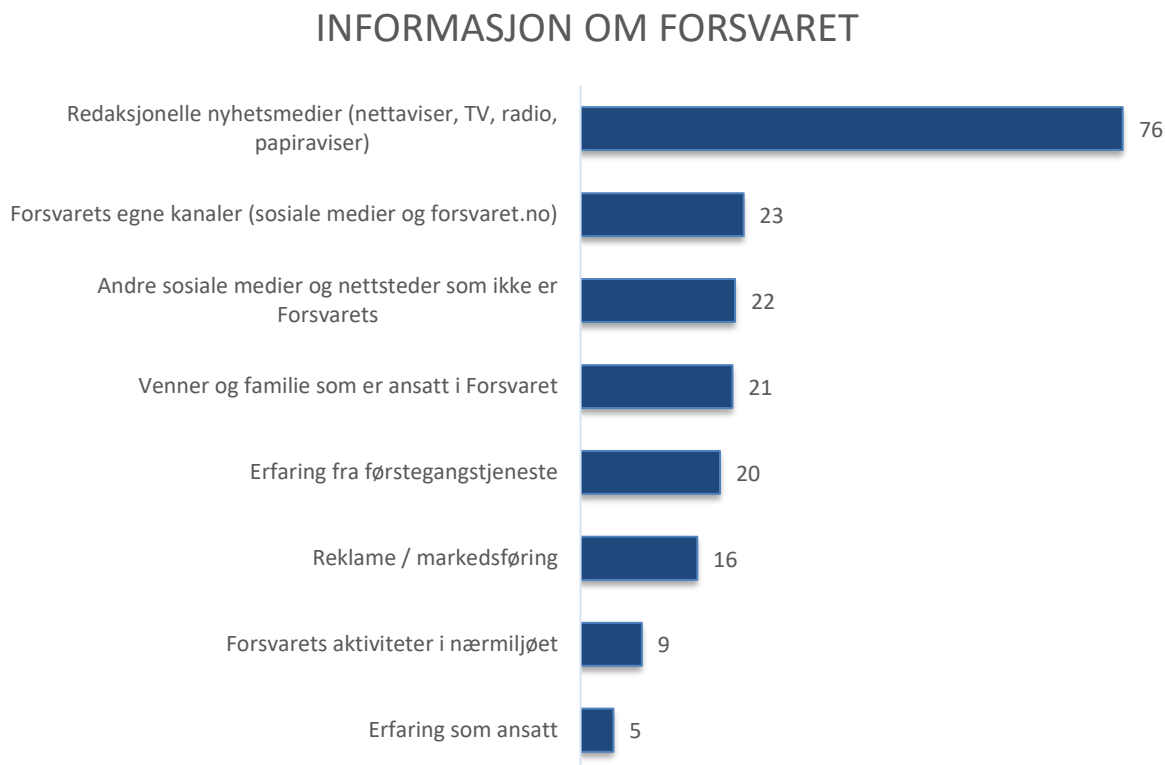
Figur 40 Hvor godt kjenner du til totalforsvaret (samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunnet)?

I overkant av 7 av 10 (72 %) har hørt om totalforsvaret. Flesteparten av disse kjenner bare totalforsvaret ved navn (totalt 43 % av innbyggerne). Totalt har 24 prosent ganske god kjennskap, og kun 4 prosent meget god kjennskap til totalforsvaret. Menn uttrykker vesentlig bedre kjennskap enn kvinner, men kjennskapen er relativ lik på tvers av aldersgruppene. Kjennskapen er relativt lik i perioden kjennskapsmålingen har vært gjennomført, men med et lite fall fra 2021 til 2022.

Vedlegg 2: Tilknytning og erfaring

Figur 41 Hvor får du informasjon om Forsvaret fra? (Q3)

Den klart største andel av befolkningen får mest informasjon om Forsvaret gjennom redaksjonelle nyhetsmedier som nettaviser, TV, radio og papiraviser (76 %). Rundt 2 av 10 svarer at de har informasjon om Forsvaret fra «erfaring fra førstegangstjeneste», «via venner og familie som er ansatt i forsvaret», «fra Forsvarets egne kanaler (sosiale medier og forsvaret.no)», «andre sosiale medier som ikke er Forsvarets» og «reklame/markedsføring». Ni prosent får informasjon via Forsvarets aktiviteter i nærmiljøet og fem prosent fra sin erfaring som ansatt.

Mange av informasjonskanalene varierer med alder. Andelen innbyggere som får informasjon om Forsvaret via redaksjonelle nyhetsmedier er den eneste informasjonskanalen som er *stigende* med alder. De andre kanalene er tydelig *fallende* med alder.

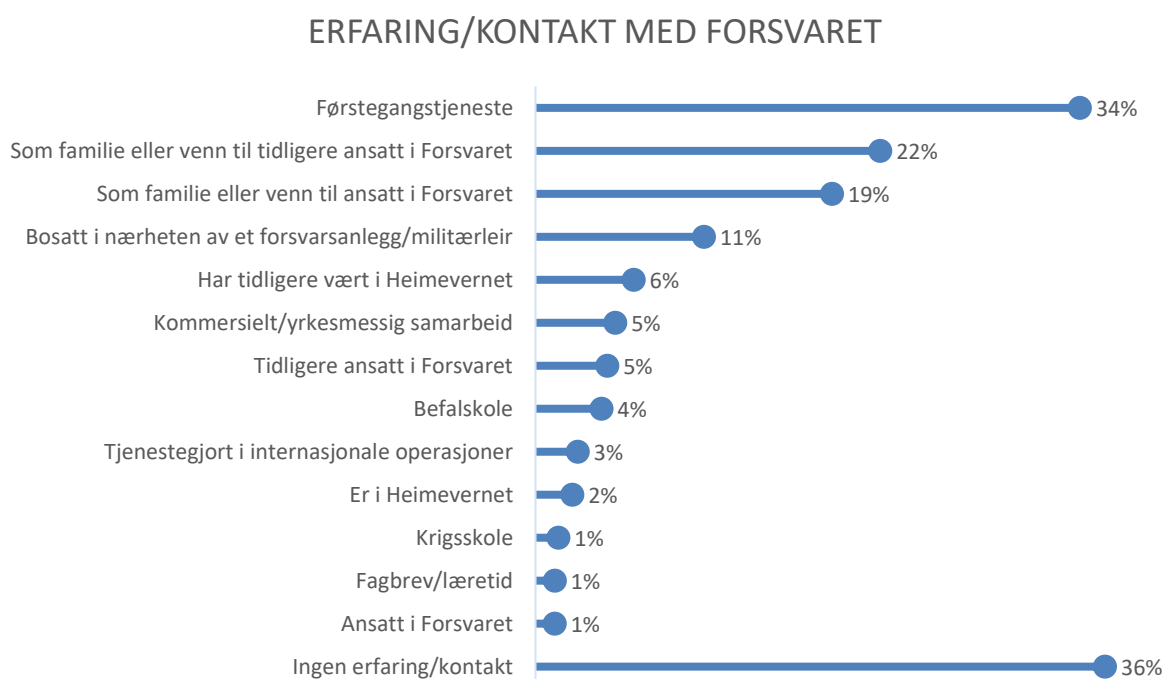
Mens det er 58 prosent av de under 30 år som får informasjon om Forsvaret via redaksjonelle medier, er det 87 prosent blant de over 60 år. Forsvarets egne kanaler har en langt yngre brukergruppe. Mens det er 39 prosent av de under 30 år som får informasjon om Forsvaret via Forsvarets egne kanaler (34% i 2021), er det kun ti prosent av de over 60 år.

Det er også flere av de yngste som får informasjon om Forsvaret gjennom reklame eller markedsføring, eller gjennom venner og familie som jobber i Forsvaret (32 % for begge

nevnte kanaler). Erfaring fra førstegangstjeneste er relativt jevnt mellom aldersgruppene, men er naturlig nok en informasjonskanal nesten utelukkende for menn. 35 prosent (37 % i 2021) av menn får informasjon gjennom erfaring fra førstegangstjeneste, mens kun tre prosent (4 % i 2020) av kvinner får det samme.

Listen over informasjonskanaler som respondenten bes svare på har gjennomgått vesentlige endringer i forbindelse med 2021-rapporten, så det er ikke mulig å gjøre sammenligninger mot alle informasjonskanaler fra tidligere årganger. Sammenlignet med 2021, ser vi likevel at bruken av de ulike informasjonskanalene stort sett ligger på samme nivå. Verd å nevne, er at det er fire prosentpoeng flere av innbyggerne som svarer de bruker Forsvarets egne kanaler (19 % i 2021, 23 prosent i 2022).

Figur 42 I hvilken sammenheng har du erfaring med/vært i kontakt med Forsvaret? (Q35)

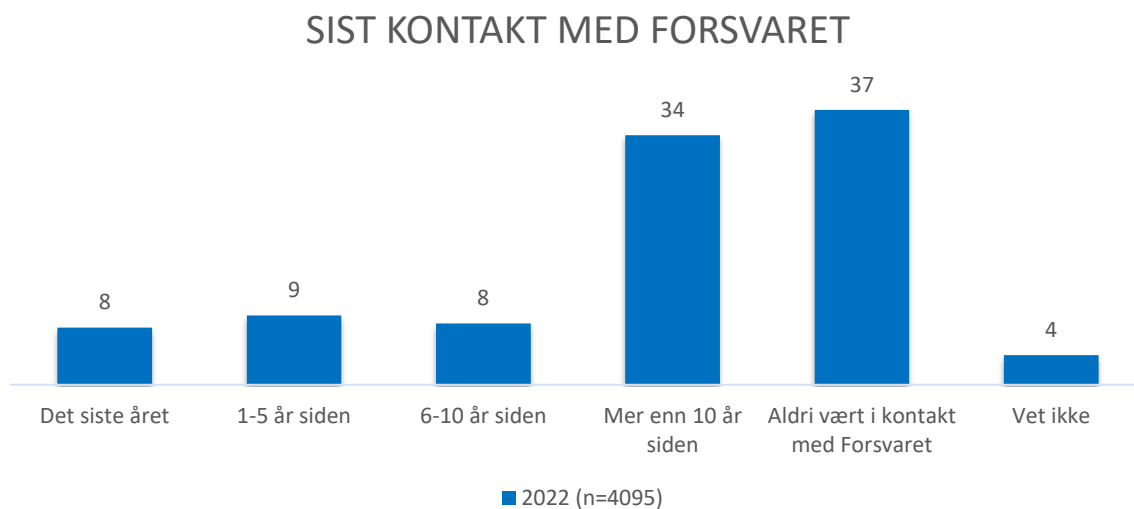

Befolkningen har først og fremst erfaring og kontakt med Forsvaret gjennom førstegangstjeneste, familie eller venner til ansatte eller tidligere ansatte. Det er svært små forskjeller sammenlignet med 2021, og det er fortsatt kjønn som utgjør den største forskjellen. Mens 19 prosent av menn svarer at de ikke har erfaring/kontakt med Forsvaret, svarer 54 prosent av kvinnene det samme. Dette, fordi flere menn har vært i førstegangstjeneste, men også fordi flere menn har tjenestegjort i Forsvaret på andre måter.

Vi ser også at det er en høyere andel av de over 45 år som har vært i kontakt med Forsvaret via tidligere deltagelse i heimevernet og førstegangstjeneste.

Fylkesvis, er innbyggere i Troms, Finnmark og Nordland klart overrepresentert blant de som har vært i kontakt med Forsvaret fordi de er bosatt nær forsvarsanlegg/militærleir.

Figur 43 Når var du sist i kontakt med Forsvaret? (Q36)

37 prosent har aldri vært i kontakt med Forsvaret, og om lag like mange (34 %) var sist i kontakt med Forsvaret for mer enn 10 år siden. Rundt 1 av 10 (8 %) har vært i kontakt med Forsvaret siste året. Omtrent 1 av 10 har også sist vært i kontakt med Forsvaret «1-5 år siden» og «6-10 år siden». Resultatene er så å si helt like som i 2020.

Vedlegg 3: Om undersøkelsen

Bakgrunn og formål

Forsvarets innbyggerundersøkelse er en årlig undersøkelse som kartlegger befolkningens syn på Forsvaret. Undersøkelsen har blitt gjennomført siden 2011, og av Kantar siden 2016.

Prosjektleder Salve Nergården Jortveit har vært ansvarlig for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen.

Undersøkelsen og denne rapporten blir blant annet brukt som styringsverktøy for Forsvarets ledelse og kommunikasjonsorganisasjon. Prosjektansvarlig fra Forsvaret er Gro Svalastog, senior medieanalytiker i analyseavdelingen i Forsvarets mediesenter.

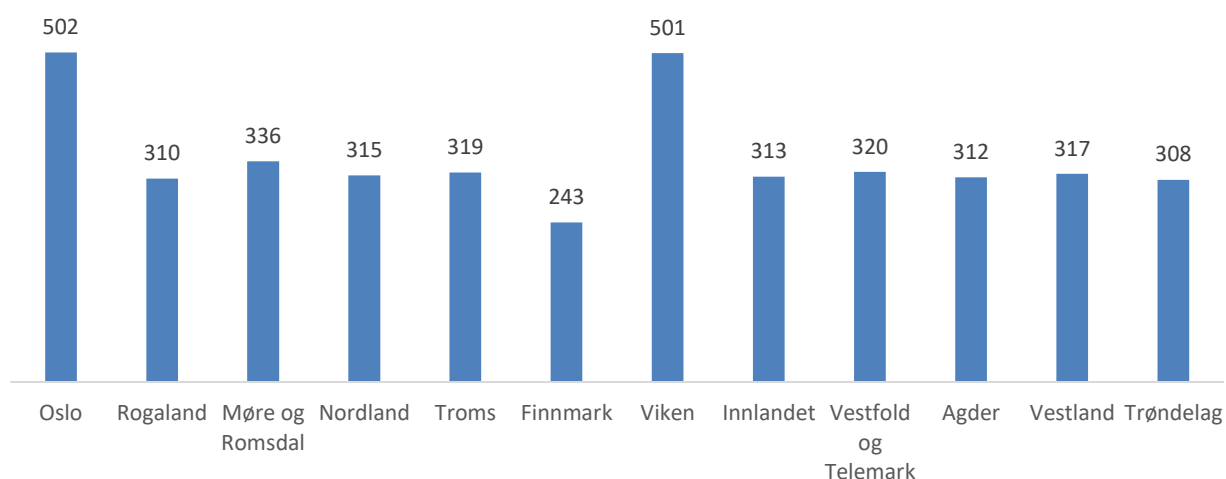
Utvalg og målgruppe

Målgruppen for undersøkelsen var norske innbyggere i alderen 18+ år.

For å kunne se nærmere på geografiske forskjeller ble utvalget stratifisert etter fylker. Dette er også gjort tidligere år. Pr 1.1.2020 har Norge fått færre, og nye, fylker. Utvalgstrekket ble justert i tråd med dette. Unntaket er Troms og Finnmark. Disse gamle fylkene ble behandlet som separate fylker i utvalgstrekket. Dette skyldes at distinksjonen mellom innbyggere i de gamle fylkene er spesielt interessante for Forsvaret.

Som tidligere ble det gjennomført flere intervju i Viken og Oslo som følge av fylkenes størrelser. Utover dette ble det gjennomført om lag like mange intervju i de øvrige fylkene²⁶.

Figur 44 Antall respondenter fordelt på fylker

²⁶ Målet var 500 intervju for Oslo og like mange for Viken. Mål for de øvrige fylkene var 300 intervju pr fylke, og 250 for Finnmark.

Vekting og representativitet

Enhver befolkningsundersøkelse vil få en utvalgsfordeling som avviker fra populasjonen. Avviket oppstår ettersom noen personer er mer villige til å svare på undersøkelser enn andre. Derfor er det vanlig med underrepresentasjon av blant annet lavt utdannede og unge (spesielt unge menn). Nettoutvalget i årets undersøkelse har samme, kjente avvik. For å gjøre undersøkelsen representativ, må nettoutvalget (fordelingen av personer som har svart på undersøkelsen) vektes. Vektingen gjør utvalgsfordelingen lik populasjonsfordelingen etter kjente karakteristika. De kjente karakteristikaene er innhentet fra offentlig statistikk fra SSB.

Nettoutvalget er vektet i henhold til populasjonsfordelingen med tanke på geografi (fylker), kjønn og alder (8-delt) og utdanning (2-delt)²⁷. Etter vekting er resultatene representative for befolkningen med hensyn til disse karakteristikaene. Uvektet og vektet populasjonsfordeling kommer frem av tabell 2 under.

Tabell 2 Uvektet og vektet utvalg, samt avvik fra populasjon.

		Uvektet	Vektet	Overrepresentasjon
Geografi	Oslo/omegn	20	25,6	-6 %
	Rest Østland	21	25,4	-4 %
	Sør-/Vestland	32	32,1	0 %
	Tr.lag/Nord-Norge	28	17	11 %
Alder	Under 30 år	13	21,7	-9 %
	30 - 44 år	26	25	1 %
	45 - 59 år	30	24,8	5 %
	60 år +	32	28,5	4 %
Kjønn	Mann	54	51	3 %
	Kvinne	47	49	-3 %
Utdanning	Vgs/G.sk.	49	66	-17 %
	Høy/uni	51	34	17 %

Feilmarginer

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av målgruppen (befolkningen over 17 år). Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen med hensyn til den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet. Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Det vil si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen ikke ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

²⁷ 1,2 prosent av utvalget har en vekt på over 3. Vektet fordeling i tabell 1 samsvarer med populasjonsfordelingen.

I «uendelighetsunivers» uttrykkes feilmarginer i standardiserte størrelser, hvor populasjonen er minimum 10 ganger større enn nettoutvalget. Disse feilmarginene vises i tabell 2, og er veiledende for tolkning av resultatene i denne undersøkelsen.

Feilmarginene øker jo jevnere svarfordelingen på et spørsmål er. Dersom 5 (eller 95) prosent av innbyggerne er enige i en påstand, vil det reelle svaret med en sannsynlighet på 95 prosent være et sted mellom 4,3 (94,3) og 5,7 (95,7) prosent. Feilmarginene er også større jo mindre utvalget er.

Tabell 3 Feilmarginer i et uendelighetsunivers

Antall enheter/Svar	Størrelsen på feilmarginen i +/- prosentpoeng						
	50(50) %	40(60) %	30(70) %	25 (25) %	20(80) %	10(90) %	5(95) %
25	20,4	20,0	18,7	17,7	16,3	12,2	8,9
50	14,3	14,0	13,1	12,4	11,4	8,6	6,2
100	10,1	9,8	9,2	8,7	8,0	6,0	4,4
200	7,1	6,9	6,5	6,1	5,7	4,3	3,1
400	5,0	4,9	4,6	4,3	4,0	3,0	2,2
500	4,5	4,4	4,1	3,9	3,6	2,7	2,0
600	4,1	4,0	3,7	3,5	3,3	2,5	1,8
800	3,5	3,5	3,2	3,1	2,8	2,1	1,5
1000	3,2	3,1	2,9	2,7	2,5	1,9	1,4
1500	2,6	2,5	2,4	2,2	2,1	1,5	1,1
2000	2,2	2,2	2,0	1,9	1,8	1,3	1,0
2500	2,0	2,0	1,8	1,7	1,6	1,2	0,9
3000	1,8	1,8	1,6	1,6	1,4	1,1	0,8
5000	1,4	1,4	1,3	1,2	1,1	0,8	0,6

Gjennomføring

Undersøkelsen ble gjennomført på GallupPanelet, Kantar sitt internettpanel. Undersøkelsen ble sendt ut 13. mai 2022, og avsluttet 3. juni. Det ble gjort flere utvalgstrekk og purringer på de ulike utvalgstrekkene for å oppnå ønsket utvalgsfordeling underveis i feltperioden. Undersøkelsen ble sendt ut til totalt 14.068 panelister, og innen undersøkelsen ble avsluttet hadde 4.095 panelister svart på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 29 prosent.

På grunn av for få intervjuer i Finnmark ble undersøkelsen sendt ut på SMS til et tilleggsutvalg her. Disse er trukket fra Kantars befolkningsbase og er uavhengig av Galluppanelet. Undersøkelsen er ellers helt lik den som ble gjennomført på panelet. Det ble sendt ut 1700 invitasjoner via SMS og vi mottok 84 intervjuer. Altså, en svarprosent på rundt 5 prosent på dette tilleggsutvalget.